

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32,—, polletno
din 16,—, četrtletno din 9,—, ino-
zemstvo din 64,—
Poštno-čkovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000,—, pol strani din 1000,—,
četrt strani din 500,—, 1/8 strani
din 250,—, 1/16 strani din 125,—
Mali oglasi vsaka beseda din 1,—

Važnejše določbe volil- nega zakona

Volitve v narodno skupščino, razpisane 10. oktobra, se bodo vršile v nedeljo, dne 11. decembra. Izvedene bodo po določbah volilnega zakona z dne 10. septembra 1931, izdanega od vlade generala Petra Živkoviča, ki je bila imenovana 3. septembra 1931, in v kateri sta bila dva Slovenca, in sicer dr. Kramer in Ivan Pucelj. V nekaterih točkah je bil ta zakon spremenjen z zakonom z dne 24. marca 1933. Po tem volilnem zakonu so se že dvakrat vršile volitve v narodno skupščino: 8. novembra 1931, ki so prinesle večino nosilcu državne kandidatne liste Petru Živkoviču, in 5. maja 1935, ki so prinesle večino Bogoljubu Jevtiču kot nosilcu vsedržavne kandidatne liste. Ker gre po znani prislovi v tretje rado, se bodo tudi 11. decembra vršile volitve po tem zakonu.

Po teh volitvah bo narodna skupščina štela 371 poslancev iz okrajev in toliko nosilcev državnih kandidatnih list, kolikor list bo dobilo nad 50.000 glasov. Vsak političen okraj v državi je obenem volilni okraj. Volilni okraj zase tvori vsako mesto, ki je sedež banovine ali pa, če ima nad 100.000 prebivalcev. Vsak okraj voli redoma po enega poslanca, le nekateri (med njimi Maribor levi breg in Ljubljana okolica) po dva. Mesto Beograd z Zemunom in Pančevom voli pet poslancev. Dravska banovina voli 29 poslancev: 15 poslancev mariborsko volilno okrožje, 14 pa ljubljansko. Aktivno volilno pravico ima vsak moški, ki je dovršil 21. leto starosti in je državlján kraljevine Jugoslavije, za pasivno volilno pravico (da more biti kdo izvoljen za poslanca) pa se zahteva dovršeno 30. leto starosti. Volitve se vršijo po državnih kandidatnih listah, ki jo mora podpisati po najmanj 30 volilcev iz najmanj polovice vseh političnih okrajev v državi, in to tako, da so ti okraji na ozemlju vsaj dveh tretjin banovin (šest banovin). Kandidatna lista mora vsebovati nosilca liste in kandidate ter namestnike za vse okraje. Na državni listi more kandidirati samo kandidat, na katerega je pristal nosilec kandidatne liste. Lista se predloži v potrdilo kasacijskemu sodišču v Beogradu, in sicer vsaj do 25. novembra. Na dan volitev narodnih poslancev je glasovanje javno in ustno po občinah, odnosno po voliščih in po stalnih volilnih imenikih.

Najprva in najvažnejša briga mora sedaj veljati volilnim imenikom. Volilni imeniki so stalen seznam volilnih upravičencev, ki ga vodijo in sproti izpopolnjujejo občine. Kdor ni vpisan v volilni imenik, ne sme glasovati. Vsaka občina mora imeti

Dr. M. Stojadinović otvoril volilno borbo

Ministrski predsednik in zunanji minister dr. M. Stojadinović je otvoril kot nosilec državne liste JRZ zadnjo nedeljo 16. oktobra volilno borbo z velikim programatičnim govorom, katerega je govoril v veliki dvorani glavnega odbora JRZ v Beogradu. Govor je prenašal radio po celi državi. Stojadinovićeve besede so bile jedrnate in trdo prepletene z dejstvi o plodonosnem delu sedanje vlade, da so bile sprejete z največjim navdušenjem ter odobravanjem že pri prenosu po radiu. Kakor hitro je bil znan program JRZ za predstoječe volitve, so se koj vršili v Beogradu, Ljubljani in po drugod prvi sestanki podoborov stranke, na katerih

so odlični pristaši JRZ odobraval po radiu podane vodilne misli in že izvršena dejanja naše vlade in stranke, s katerimi hoče vsedržavna stranka JRZ stopiti pred volilce in jih pozvati, da ji izkažejo tudi za bodoče z oddanimi glasovi popolno zupanje. Že prvi sestanki koj po govoru nosilca državne liste JRZ dr. Stojadinovića so dokazali, da bo narod tudi 11. decembra mogočno manifestiral z oddajo svojih glasov za nadaljevanje plodonosnega in miroljubnega dela Stojadinovićevo vlade. Govor predsednika vlade in nosilca državne liste JRZ prinašamo na drugi strani.

Občni zbor slov. fantovske armade

V nedeljo, 16. oktobra, se je vršil v Ljubljani občni zbor organizacije slovenskih fantov. Organizacija šteje 392 odsekov, kateri so razdeljeni na 4 okrožja in 4 podveze. Prihodnje leto bo v Mariboru 18. junija velik mladinski tabor, združen

s tekmami ZFO. Mariborski tabor bo prirejen v večjem obsegu. Obširnejše poročilo o enoletnem delovanju naše fantovske armade prinašamo med društvenimi vestmi v današnji številki.

JNS zoper prosto žganjekuho

JNS podeželsko glasilo »Domovina« se je v svoji številki dne 13. oktobra 1938 široko razpisala v posebnem članku na 1. in 2. strani zoper prosto žganjekuho kmetov, ki jo zakon dovoljuje, in sicer iz domačega sadnega pridelka za lastno porabo. »Domovina« očita kmetom, da ta zakon na dvojni način izigravajo: 1. s tem, da baje »žganje prodajajo in seveda z uspehom, ker ga nudijo posamičnim odjemalcem mnogo ceneje nego ga morejo nuditi za točenje alkoholnih pijač obdavčeni upravičenci; 2. s tem, da kmet ne uporablja le doma pridelanih surovin, katerih je primerno malo, nego kupuje uvožene surovine in iz njih kuha žganje. Pred vojno je v ta

namen služilo uvoženo brinje, danes služijo temu namenu fige in rozine«. Tako denuncirajo (ovajajo) jenesarji naše kmete kot kršitelje zakona. Besede »Domovine« smo navedli doslovno, da se jenesarski kmečki prijatelji ne morejo izmikati. In kaj zahtevajo ti svobodomiselni kmečki prijatelji? Kličejo financarje nad kmeta! »Domovina« zahteva to-le: »Ker zakona o prosti žganjekuhi ne bi bilo mogoče tako hitro spremeniti, bi se priporočalo za naše razmere, da se uvede kontrola proste žganjekuhe v obliki pečatenja kotlov.« Kmetje, sodite sami o »kmečkem« prijateljstvu svobodomiselne gospode in njenih zaveznikov — liberalnih kmetijcev! Sami veste, kaj vam je proti njim storiti!

toliko volilnih imenikov, kolikor je na njenem ozemlju volišč. Redno se volilni imeniki popravljajo in izpopolnjujejo v času od 1. do 31. januarja, najkasneje do 20. februarja jih okrajna sodišča pregledajo. Od sodišča potrjeni so imeniki stalno razgrnjeni pri občinski upravi in vsakdo ima pravico jih pregledati in prepisati. Popravek volilnega imenika — da se kdo vpiše, odnosno izbriše — se more zahtevati pisмено ali ustno neposredno v občinskem uradu ali pa na okrajnem (odnosno okrožnem) sodišču samo pisмено. Volilno pravico ima vsak moški državlján, star 21 let, pravico vpisa v volilni imenik določene ob-

čine pa ima v tisti občini, kjer že eno leto nepretrgoma biva. Državni in samoupravni uradniki imajo pravico do vpisa v volilni imenik tiste občine, kjer imajo svoj službeni sedež. Zahtevo o popravku volilnega imenika je občinska uprava dolžna rešiti v petih dneh in zahtevajočega obvestiti o tem. Če se to ne zgodi, ima zahtevajoči pravico pritožbe na okrajno sodišče. Po zakonu o volilnih imenikih se popravek imenikov more zahtevati po dnevu, ko je bil razglašen ukaz o novih volitvah, samo 15 dni, v primeru sedanjih volitev narodnih poslancev do 25. oktobra. Torej pozor na volilne imenike!

Volilni program JRZ

(Govor dr. Milana Stojadinoviča, nosilca državne liste JRZ)

Mandat za volitve in počastitev spomina rajnega kralja

Dragi prijatelji, strankini tovariši! V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in kraljevih namestnikov dr. Stankoviča in Peroviča je vlada, ki imam čast, da ji predsedujem, dobila mandat, da izvede volitve za poslance dne 11. decembra letos. Ni to prvič, da vlada izvede volitve v tej državi, toda prvič v zgodovini volitev je, da vlada ne gre pred volilce z golimi obljubami ali praznimi besedami, temveč gre pred nje z delom. Tudi meni se zdi, da noben predsednik vlade do danes v naši kraljevini ni bil v lažjem položaju kot sem jaz v trenutku, ko se obračam k junaškemu narodu Jugoslavije, da glasuje za listo, katere nosilec sem jaz. Ni morda danes lahko samo meni in vam, ki pripadate JRZ, temveč je lahko vsem državljanom države brez ozira, kateri stranki pripadajo ali ne pripadajo. Spomniti vas pa moram, da ni bilo lahko pred tremi in pol leta, ko je naša vlada stopila na čelo države. Jugoslavija je bila izgubila svojega kralja. To ni bil navaden kralj, ki ga poznamo iz šolskih učbenikov, ki vlada, a ne upravlja. To ni bil kralj, ki je samo najvišji okras državne uprave. Naš kralj Aleksander je bil kralj, ki je vladal in upravljal, ki je na svojih ramenih nosil vse breme državne politike, ki je v delu za ono, kar je sebi za cilj postavil, stopil v prvo vrsto, ne da bi se zaslajal na katerega koli, ter je končno v prvi vrsti tudi padel, preluknjан od sovražnih krogel svojih neprijateljev, sovražnikov naše države. Kaj bo iz Jugoslavije? Kaj bo iz naše države — smo se spraševali. Vsi smo bili v skrbeh tistega usodnega dne 9. oktobra zvečer.

Toda spomnimo se, v kakšnem stanju je bilo tedaj splošno gospodarsko in politično življenje Jugoslavije.

Gospodarsko in politično življenje v začetku leta 1935

Gospodarstvo: kriza, kot je nismo dotlej videli. Vsi posli so prenehali. Nihče ni delal. Nihče ni gradil. Število brezposelnih je naraščalo. Zadolžitev kmeta je tresla vso državo. Problem kmečkih dolgov je izgledal tedaj, da ga sploh ni mogoče rešiti.

Finančno: Ko smo sklenili veliko posojilo pod najtežjimi pogoji v tujini zaradi stabilizacije dinarja, je vendarle vrednost dinarja padla, zlato pa je bežalo iz države. Za davek so jemali tedaj od kmeta »bakrac sa ognja« in blazine izpod glave. Pri vsem tem je proračun bil vedno zaključen z deficitom, neizplačani računi pa so se kopičili pred prazno državno blagajno.

Zunanjepolitično: Kolikor meja, skoraj isto toliko sovražnikov smo imeli. Enega soseda smo sumničili, da nam pošilja komitaše, drugega, da nam pošilja vstaše, tretjega da vežba atentatorje, četrtega, da skriva teroriste.

Notranjepolitično: Narod je zbežan jokati zaradi izgube svojega kralja, svojega velikega voditelja. Stranke so bile v tem času razpuščene. Številni politični ljudje so bili aretirani in internirani. Javno politično življenje je bilo popolnoma zamrlo, razvila pa se je podzemna akcija, ki bi mogla porušiti družabni red in razkosati meje naše domovine.

Takšno stanje v državi najbolj dokazuje, da sodelavci pokojnega kralja Zedinitelja, katerim je bila zaupana izvedba njegovih velikih idej, niso pokazali sposobnosti, da te ideje v celoti izvedejo. Eto, cela vrsta problemov, ki jih Jevtičev

režim ni mogel rešiti, niti popraviti. Sredi te politike ter finančne in gospodarske krize smo po najvišjem zaupanju kr. namestništva prevzeli upravo države junija 1935. Kako smo se v vladi znašli? Znašli smo se pred temi raznovrstnimi in zmešanimi problemi.

Gospodarsko stanje države danes

Poglejmo predysem naše narodno gospodarstvo. Kmečka proizvodnja ni več brez cene. Kmet dobiva polno vrednost za trud svojih pridnih rok. O kmečkih dolgovih sploh nihče več ne govori, ker so zmanjšani za dve milijardi 700 milijonov dinarjev, to je za polovico. Na vseh straneh se gradi in dela. Problem brezposelnosti izginja. Državne finance so urejene. Država redno plačuje. Proračuni se zaključujejo z viški, čeprav so davki znižani. Dinar je danes v Evropi ena izmed najbolj stabilnih valut.

Ponosni smo na Jugoslavijo!

A kaj šele naj povem o naši zunanji politiki, ki je naši državi povečala ugled v svetu, kot ga nikdar prej ni imela?

Danes vsak Jugoslovan s ponosom nosi potni list svoje države. Kot predstavnik Jugoslavije sem v drugih državah bil sprejet s častmi, kot ni bil nikdar noben državnik. A zadnje dni smo videli, kako neki predstavniki držav, iz katerih se je včasih slišala tudi graja naše zunanje politike, kako te uradne osebe danes gredo po tistih poteh, po katerih sem jaz šel, in uporabljajo iste besede o starih in novih prijateljstvih, katere besede sem uporabljal jaz pred enim ali dvema letoma. Nobeno moje dokazovanje, nikake moje besede, nobeno književno poročilo ne bi moglo danes bolj pojasniti, bolj opravičiti, bolj povzdigniti in pohvaliti zunanjo politiko Jugoslavije, kakor so to storili dogodki in dejstva, ki so se vrstila zadnjih nekaj mesecev.

Pomiritev v notranjosti države

V notranjosti je politična pomiritev in mir. O vseh problemih se vedno razpravlja in išče najboljše rešitve. Politične zakone, ki so nam jih pustile prejšnje vlade, najbolj liberalno izvajamo. Zadnja tri leta je bilo pomiloščenih 18.000 krivcev. Število političnih obsodb je znašalo od 1929 do junija 1935 18.700, za časa naše vlade dosega samo 2100. Interniranih uglednih politikov, bivših ministrov in poslancev, je bilo od 1929 do konca 1934. leta 38, od leta 1935 do danes ni bil interniran niti eden. Pobeglih emigrantov v tujino je bilo od 1929 do konca 1934 toliko, da jim niti števila ne vemo. Te statistike ni nihče vodil. Za časa naše vlade ni odšel nihče, vrnila pa se jih je ogromna večina. In če že govorimo o političnih svobodah, vas prosim, da se obrnete malo po svetu in pogledate v druge države, da vidite, kako se upravlja tam in kako pri nas.

Obči napredek na zunanji in znotraj

Razen tega, če pogledate na kateri koli predel naše državne uprave, bodisi na zunanjo, bodisi na notranjo politiko, na finance ali narodno gospodarstvo, povsod boste lahko videli le napredek in uspeh, kot ga nobena vlada v tej državi ni mogla doseči.

Stojadinovič-Koroščeva vlada na delu z nasprotno ji skupščino in senatom

Pri tem ni treba pozabiti tudi tega, da je naša vlada pod silo razmer doslej morala delati s tujo skupščino in tujim senatom. Neštete težave smo imeli z obema domoma, v katerih so sedeli pove-

čini naši nasprotniki. Vi pa te naše nasprotnike poslance in senatorje zelo dobro poznate.

Vi jih poznate kakor mi. Od včeraj so oni odkrili svoj pravi obraz in vrgli raz njega masko, ki se jo doslej nosili, tako da jih je sedaj spoznala vsa država. Iz te skupine, ki nas je vse do včeraj obtoževala, da ne branimo dovolj narodnega in državnega edinstva, iz one skupine, ki je v našem delu na ureditvi razmer v državi gledala, da najde obtožbe za izdajstvo jugoslovanske nacionalne ideje, iz one skupine, ki si je hotela pridobiti monopol, da je edini pravi čuvár oporoke velikega in neumrlega kralja, iz te iste skupine so se našli emisarji, da prej, nego pridejo do svojega šefa »integralnega jugoslavenstva« v Beograd, gredo k šefu federalistov v Zagreb ponuditi svoje sodelovanje. Večjega izdajstva programa in večje breznačelnosti politična zgodovina te države ne pozna.

Mi bi morali obupati glede zdrave zavesti našega naroda, če bi mogli samo trenutek verjeti, da se bo kdo našel, ki jim bo po tej poti sledil. Mi nismo taki, da na svojo listo sprejemamo kakor poštni avtobus vsakogar, ki se hoče voziti iz »tehničnih« ali katerih koli drugih razlogov do 11. decembra, da pa potem gre vsak na svojo stran. Naša lista predstavlja skupen program, skupne meje, za katerimi hočemo konstruktivno delati za blagor kralja, naroda in domovine.

V treh letih smo dovolj delali in tudi dovolj napravili. Napravili več, kot je napravil kdor koli pred nami. Zavedamo se pa, da obstojajo še problemi, ki jih je treba reševati: skrb za malega človeka, za delavca in obrtnika, za siromašnega državljanca brez zemlje, za vojne invalide in prostovoljce. Energično bomo nadaljevali svoje delo, da najdemo pravične rešitve, ki bodo zadovoljile vse njihove opravičene zahteve.

Vlada želi bratski sporazum s Hrvati

So pa še druga vprašanja. V prvi vrsti hrvaško vprašanje. Mi smo bili tisti, ki smo omogočili svobodno izmenjavo misli tudi o teh vprašanjih. Po volitvah bomo mi prvi, da iščemo rešitev zanje. Želimc bratskega sporazuma, ali ravno zato, ker ga resno in iskreno želimo in ker ga hočemo v življenje sprovesti, poznamo tudi mejo, ki jo pri tem ne smemo prekoračiti. Hočemo li sporazum? Prepričan sem, da govorim v imenu vse naše stranke. V tem trenutku slovesno izjavljam: Hočemo! Ali že v sami tej besedi sporazuma je vsebovana misel, da bi ta sporazum ne mogli skleniti za vsako ceno.

Zahteva po zaupanju

Dragi prijatelji! Triinpolletno delo kraljevske vlade nam daje pravico pri vseh državljanih Jugoslavije, da z dvignjeno glavo in ponosni sami nase zahtevamo zaupanje pri bližnjih volitvah za poslance. Naše dosedanje delo in dosedanji uspehi nas pooblašajo, da tudi od ljudstva zahtevamo mandat, da nadaljujemo upravo države prihodnja tri in pol leta.

Mir v državi in mir na mejah

Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavel, popoln poveljavalec vsega zunanjepolitičnega življenja, mi je rekel ob neki priliki, da bi bil na svetu mir ohranjen, če bi vsi narodi predvsem zavarovali mir v svojih mejah. Te besede so bile glavno načelo politike, ki jo je izvajala naša vlada. Mir v državi, mir na mejah! Naš hudo trpeč narod, ki je tako drago s krvjo dobil vojno, je imel pravico, da dobi tudi svoj mir. Vojna ni bila nikdar naš program. Ona bi mogla biti samo skrajna

usodna nujnost, ko so vsa druga sredstva že izčrpana. Mi smo ta tri in pol leta vse storili, da ostane daleč od nas ta strahota, ki se imenuje vojna. Matere, žene in sestre naše, kaj to pomeni?! Mi nismo hoteli, da poleg ogromnih grobov očetov padejo v nove grobove tudi njihovi sinovi, ko je naš nacionalni ideal že ustvarjen, a življenjski interesi Jugoslavije niso bili v vprašanju. Še so sveže gomile, še gorijo spominske luči v vsaki hiši za vedno odsotne. Še se spominjajo strašnih sprevodov ranjencev in pohabljenec. Še srečujemo te junaške žrtve. Še vedno boljše rane junakov. Ali je bilo potrebno tem milijonom žrtvam dodati še milijone svežih mož in fantov, da si tudi oni polomijo kosti in izgubijo svoje življenje? Takšne pustolovščine niso v programu naše vlade!

Zahvaljujoč se trdovratni politiki varovanja naše hiše smo dobili mir. Še več, mi nismo niti čutili one prestrašenosti, ki je zajela Evropo pred monak. konferenco. Nismo doživeli, da bi videli na ulicah prizore, ko gredo v sprevodih matere in hčere v črnini, zahtevajoč s svojim ledenim molkom, da se vlada izogne vojni. Nismo videli niti žalostne slike bega iz prestolnic in velikih mest, kar bi lahko obnovilo spomine na naše trpljenje iz leta 1914. Mi nismo kopali rogov v parkih mest, nismo pripravljali zavetišč proti bombnim napadom. Mi nismo mobilizirali vojske, da jo neuporabljeno spet pokličemo nazaj. In kaj bi stala

takšna mobilizacija! Nihče v naši državi se ni zadušil v prestrašenih vajah z maskami proti strupenim plinom. Naša država je prebila te razburljive čase mirno, prepričana, da je politika kraljevske vlade daleč od tega strahu, od teh grozot in vojnih strahot. Ni se prevaril nagon našega naroda. Naša vlada je zvesto hodila po poti miru.

In če bi ta vlada nič drugega ne storila za državo, kakor samo to, da ni poslušala nespametnih nasvetov gospodov iz opozicije, kako je treba voditi zunanjo politiko Jugoslavije, in ker je šla po poti, ki se je izkazala kot edina pravilna in pametna, kraljevska vlada, ki imam čast, da ji načeljujem, je že samo s tem zaslužila popolno zaupanje našega naroda vseh plemen in vseh ver od otroka v zibelki do nepremičnega starca v postelji!

V strašni nesreči, ko je vihar vznemirjal države in spreminjal meje, se nam je posrečilo, da naši državi ohranimo mir, da ji ohranimo njene meje. A kaj to pomeni? To pomeni: posrečilo se nam je, da obvarujemo in ohranimo Jugoslavijo!

Zato gremo veseli na volitve dne 11. decembra!

Živel Nj. Vel. kralj Peter II!

Živel Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavel!

Živela kraljeva namestnika dr. Stankovič in dr. Perović!

Živela Jugoslavija!

Živela Jugoslovanska radikalna zajednica!

Važni dogodki v novi Češkoslovaški

Zadnjič smo že poročali o pogajanjih med slovaškimi in mažarskimi zastopniki v Komarnu. Pojavila so se huda nasprotstva. Mažari so se postavili na stališče, da se določijo nove meje med Mažarsko in Češkoslovaško na osnovi ljudskega štetja leta 1910, ko so bili Mažari največji mojstri v ustvarjanju popolnoma potvorjenih številk, katere so bile beležene pod največjim nasiljem. Slovaki to statistiko, katera je bila izvedena pod pritiskom predvojnih mažarskih oblasti, odločno odklanjajo in zahtevajo za podlago pogajanj ljudsko štetje iz leta 1930. Poleg tega še zahtevajo Mažari plebiscit v vseh slovaških krajih, kjer prebiva le par Mažarov, ter v vsej Podkarpatski Rusiji. Mažari hočejo doseči skupno mejo s Poljsko. Že 11. oktobra so zasedle mažarske čete kraje, katere je prepuстила češkoslovaška vlada prostovoljno Mažarom ne glede na izid pogajanj v Komarnu. Vkorakanje mažarskih čet so pozdravili z zvonjenjem po vseh cerkvah.

Za in proti mažarskim zahtevam

Za nesprejemljive mažarske zahteve se potegujejo Poljaki. Odločno je proti Romuniji, katera hoče ohraniti železniško zvezo s Češkoslovaško preko Podkarpatske Rusije. Češkoslovaški je neobhodno potrebno pristanišče ob Donavi in zaradi tega o kaki odcepitvi Bratislave od Slovaške ne more biti niti govora. Mažarske zahteve smatraja za daleč pretirane Italija in Nemčija. Anglija je poslala češkoslovaškemu zastopstvu v Komarn strokovnjaka za manjšinska vprašanja v osebi vseučiliškega profesorja Vansittarta. Razmejitev med Češkoslovaško in Mažarsko bo zelo težavna in se bodo tozadevna pogajanja znatno zavlekla.

Slovaški minister Turčanski pri Hitlerju

Zaradi težkoč, ki so se pri pogajanjih med Češkoslovaško in Mažarsko v Komarnu pokazale, je 11. oktobra nenadno odpotoval z letalom v Berlin član slovaške ko-

misije minister Turčanski. Turčanski je bil po prihodu v Berlin takoj sprejet pri nemškem državnem kanclerju Hitlerju. V dolgem razgovoru mu je pojasnil potek pogajanj v Komarnu ter mu razložil češkoslovaško stališče, da bi Nemčija vplivala na Mažarsko, naj se odreče skrajnim zahtevam in naj sporna vprašanja v Češkoslovaški mirno in zmerno uredi.

Vest o sestanku Turčanskega s Hitlerjem je vplivala porazno na Mažare, kateri so govorili o možnosti razgovora Turčanskega z nemškim maršalom Göringom, o Hitlerju kot posredovalcu jim ni bilo znano ničesar.

Prvi korak zbližanja med Nemčijo in novo Češkoslovaško

Češkoslovaški zunanji minister Chvalkovsky je prispel 13. oktobra v Berlin, kjer je imel razgovore z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom. Iz Berlina se je Chvalkovsky v spremstvu Ribbentropa odpeljal k uradnim pogajanjem s kanclerjem Hitlerjem v Berchtesgaden. Obisk Chvalkovskega pri Hitlerju smatrajo kot prvi korak zbližanja med Nemčijo in novo Češkoslovaško.

Podkarpatska Rusija že ima svojo vlado

Češkoslovaška vlada je potrdila sestavo avtonomne vlade za Podkarpatsko Rusijo, kateri načeljuje dr. Andrej Brody. V vladi so zastopniki vseh podkarpatskih strank, in sicer štirje ministri ter dva tajnika. Kakor predsednik slovaške vlade dr. Jožef Tiso je tudi predsednik avtonomne rusinske vlade Andrej Brody v osrednji češkoslovaški vladi v Pragi kot minister za Podkarpatsko Rusijo.

Mirna poravnava na vidiku

Pri razmejitvenih pogajanjih v Komarnu so Mažari trdovratno vztrajali pri svojih nezaslišano pretiranih zahtevah, da so se pogajanja razbila. Radi

mažarske grabežljivosti so se zatekli Slovaki in Čehi k Hitlerju, kateri je svetoval, naj se Češkoslovaška sporazume z Mažarsko na srednji kompromisni črti, preko katere on mažarskih zahtev ne bo podpiral. — H kanclerju Hitlerju se je podal tudi bivši mažarski ministrski predsednik Darany, ki je prejel jasen odgovor, da Hitler ne more nič več storiti za Mažarsko in je najbolje, da skleneta obe državi ugoden sporazum. — Mažari so posredovali v svoj prilog v Rimu pri italijanskem zunanjem ministru. Rim je svetoval mažarskemu odposlancu, naj mažarska vlada nadaljuje pogajanja s Češkoslovaško. Kljub dejstvu, da je možna poravnava na vidiku in da se bodo razbita pogajanja zopet pričela, je Mažarska mobilizirala pet novih letnikov. Kasno zvečer 15. X. so se razširile iz Budimpešte vesti, da je mažarska vlada sklenila nadaljevanje pogajanj po nasvetu Mussolinija in Hitlerja.

Priprave

za zvezno državo na Češkoslovaškem

Praška vlada je imenovala posebno komisijo, ki ima nalog, da pripravi spremembo ustavnega zakona ter izdela predlog nove državne ustave, ki bo odgovarjala spremenjenim razmeram v državi. Takoj na prvi seji je prišla ta komisija do zaključka, da je z ozirom na odstop predsednika republike in na obsežne izgube državnega ozemlja čim prej izdelati novo ustavo in nov volilni zakon. Komisija je prišla nadalje do zaključka, da bo morala nova ustava uzakoniti spremembe v dosedanjem ustavnem zakonu. Nova država bi se delila v tri samostojne države, ki bi imele gotove stvari v skupnih državnih mejah. Te tri samostojne države naj bi bile Češka, Slovaška in Podkarpatska Rusija, ki bi vsaka imela na čelu svojo lastno samoupravno vlado. V Pragi pa bi bila nad njimi še neke vrste nadvlada, ki bi obsegala tista področja, ki vsem trem državam ostanejo skupna, to je zunanja politika, narodna obramba in skupne denarstvene zadeve. Predsednik republike bi naj bil vsem skupen. Vsaka zvezna država bi imela svoj zakonodajni parlament, za skupne zadeve pa bi bil poseben parlament po zgledu nekdanjih avstro-ogrskih delegacij.

Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi za-
peke prav odlično odvajata naravna »Franz-Josefov«
grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja
»Franz-Josefov«
voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih. (Ogl. reg. S. br. 15.485/35.)

Iz raznih držav

Nekaj iz ozadja atentata na Bolgarskem. V zadnji številki smo kratko sporočili, da je bil izvršen v Sofiji atentat na načelnika generalnega štaba generala Pejeva. Atentator Vasilij Kirov, doma iz Čustendila, bivši orožnik in pravkar izpuščen iz ječe po prestani kazni zaradi umora, je bil orožen z dvema avtomatskima pištolama. Iz tega nevarnega orožja je izstrelil 18 krogel na generala Pejeva in njegovega pribočnika majorja Stojanova. Pejev je bil koj mrtev, Stojanov pa je po operaciji umrl. Morilec si je pognal zadnje kroglo v glavo ter so ga prepeljali v bolnišnico, kjer se je toliko zavedel, da je priznal, da je prejel za zločin 20.000 lejev od dveh, kojih imen ni hotel izdati. Smrtna žrtev atentata general Pejev je bil čisto nepolitična osebnost in eden najboljših častnikov bolgarske armade. O nagibih zločina ni bilo 11. oktobra še ničesar znanega in je prevladovala domneva, da je izpoved morilčeva o 20.000 lejih izmišljotina duševno obolelega človeka, kateri je ustrelil generala brez posebnih namenov. Kirov je umrl v bolnišnici 11. oktobra zvečer. Policija je zaprla veliko število sumljivih osebnosti iz vrst znanih razpuščenih macedonskih organizacij, katere bi naj bile v ozadju atentata.

Gospodarske koristi zasedbe sudetskih krajev. V Berlinu je poseben zavod za razna raziskovanja. Ta je objavil pregled gospodarskega stanja od Nemcev zasedenih krajev v Sudetih in kaj vse bo Nemčija lahko za bodočnost dobivala iz Sudetov. V pregledu priznavajo Nemci, da kraji, ki si jih je prisvoila Nemčija od Češko-slovaške, kažejo mnogo višjo stopnjo industrializacije kakor najbolj živahni gospodarski predeli v Nemčiji. Pred deseti leti je bil večji del tekstilne in druge industrije že v nemških rokah, v zadnjem času pa so Čehi pokupili mnogo tvornic. Edino tvornice za papir, celulozo in lepenko so ostale v pretežni večini last Nemcev. Najbolj cenijo Nemci pridobitev Jachimova, kjer kopljejo uran in pridobivajo radij. Jachimov je v pogledu pridobivanja radija drugo največje najdišče na svetu. Največje imajo v Belgijskem Kongu v Afriki.

Padec dveh sovjetskih mogočnikov. Sovjetski zunanji minister Litvinov je v teku let tako zavezil sovjetsko zunanjo politiko, da je danes majka Rusija v Evropi čisto osamljena in se niti zmenile niso zanjo druge evropske sile, ko je šlo za usodo Češko-slovaške v Münchenu. Po tolikem neuspehu misli Litvinov pokazati hrbet sovjetski zunanji politiki in se preseliti na Švedsko, kjer bi naj živel v pokoju. — Po poročilih iz Moskve je moral pustiti mesto vodje sovjetske policije zloglasni Ježov, kateri je bil poslan kot komisar za vodne prevoze na čisto brezpomembno mesto. Na Ježovo mesto je bil imenovan Malenkov, do sedaj član komunističnega strankinega sodišča. Ježova je Stalin napodil, ker je s

Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne dijetne. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami. (Ogl. reg. S. br. 30.474/35.)

1138

kroglami tako prečistil vrste komunističnih voditeljev, da je povzročila njegova smrtna metla nered v državni ter strankni upravi.

*

VSE ISLAMSKÉ DRŽAVE SE ZANIMAJO ZA USODO PALESTINE

Arabska narodna vlada v Jeruzalemu

V Kairi v Egiptu je zboroval vsearabski kongres, kateri je pretresal usodo Palestine, v kateri se že bijejo dolgotrajni boji med Arabci in judi. Med obema sovražnima taboroma se trudijo s posredovanjem Angleži, kateri so povojni pokrovitelji Svete dežele. Na kairskem kongresu je bilo zastopanih 16 držav in predvsem

islamske. Ob tej priliki je bil ustanovljen stalni odbor s sedežem v Kairi, kateri bo vzdrževal zveze z islamskimi državami in bo proučeval vsa vprašanja, katera so pomembna za bodočnost islamskih narodov. V Kairi je bila sprejeta resolucija, katera zahteva ustavitev naseljevanja judov in ustanovitev arabske narodne vlade v Jeruzalemu.

Tri četrtine Palestine v arabskih rokah

Tri četrtine Palestine je že v rokah arabskih upornikov in se pokorava Angležem samo še ena četrtina. Arabski vstaši že imajo svojo narodno vlado, katera razpolaga s 50.000 dobro izvežbanimi in oboroženimi prostovoljci. Ob priliki neredov pa nudijo izvežbani arabski vojski znatno pomoč neorganizirani Arabci. Vstaška arabska armada ima po raznih krajih urejena vojaška vežbališča.

Japonsko-kitajska vojna

Kitajci poročajo o zmagi, katero Japonci zanikajo

Glavno poveljstvo kitajskih čet sporoča iz Hankova 11. oktobra, da se je kitajskim četam posrečilo uničiti dve japonski brigadi na obali reke Jangce. Kitajci so zaplenili veliko vojnega materiala. Japonci so trčili na Kitajce na obronkih hriba Palaj, jugozahodno od Tehana. Kitajci so v veliki premoči obkolili Japonce in jih pobili. S kitajske strani dalje poročajo, da so do sedaj Japonci prišli šele na severni obali Jangceja pred osrčje kitajskih čet v zelo hribovitem ozemlju, ki pomeni zanje obrambno linijo pred Hankovom. Na tem kraju pričakujejo odločilno bitko.

V japonskih uradnih krogih označujejo vesti iz Hankova o uničenju 20.000 Japoncev severozahodno od Tajana kot popolno izmišljotino.

Dva važna koraka Japoncev do zmage

Japonci so nenadoma izkrcali v zalivu Bias, 50 km od angleškega Honkonga, na južnem Kitajskem 50.000 mož, kateri so takoj krenili proti kantonski železnici, po kateri so dobivali Kitajci iz angleškega Honkonga strelivo. Izkrcanje Japoncev na točki, iz katere bodo lahko najbolj v živo udarili kitajskega maršala Čankajšeka, je hudo razburilo Angleže, kateri vidijo, da je Japonska posnela zgled Nemčije in bo korakala proti Kitajski prestolici Hankov

brez ozira na mogočno angleško kolonijo Honkong.

Japonci so zavzeli Hsinjang na železniški progi Hankov—Peking, 130 km severno od Hankova. Padec Hsinjanga, kjer so bile zbrane močne kitajske čete, je ena najbolj važnih pridobitev na poti k zavzetju Hankova. Sedaj so presekali Japonci železniško zvezo med branilci Hankova in kitajsko obrambno črto na Rumeni reki med Tungkvanom in Čangčuanom. Japonci se lahko lotijo po tej zmagi Hankova naravnost iz severa in severovzhoda.

Po katoliškem svetu

Zahteve brezbožnikov. Svetovni kongres brezbožnikov je bil v septembru v Londonu. Zbrani so bili brezbožniki gosposkega in delavskega stanu: framasoni, liberalci, svobodomisleci raznih barv in kalibrov, socialisti, anarhisti in komunisti. Torej podobna ljudske fronte, kakor je ta zveza »svobodoumnih« krščanstvu protivnih elementov udejstvena po raznih državah. Kongres je ugotovil, da je po številu brezbožnikov v državi za Rusijo prva Češko-slovaška. V obliki 30 resolucij je postavil svoje zahteve, ki naj so kašipot za delovanje Svetovne zveze brezbožnikov. Te zahteve vsebujejo naslednje točke: vse javne službe se morajo laicizirati (poposvetnjati, razkristjaniti); spričevala katoliškega vseučilišča v Luvenu (v Belgiji) se ne smejo priznati; vsi verski znaki (križ, sv. po-

dobe) se morajo odstraniti iz šol in občinskih zgradb; delovanje Cerkve med dijaško mladino se mora onemogočiti ali onespediti; med starši je treba razširiti propagando, naj zahtevajo, da se njihovi otroci ne smejo poučevati v veri; mladina se mora priučiti laične (nekrščanske) morale; povabila k udeležbi pri Te-Deumu, svečanih sv. mašah in drugih verskih ceremonijah se morajo odbiti; zahtevati se mora povsod popolna ločitev države od cerkve. Brezbožniki ne zahtevajo s temi svojimi resolucijami nič novega. To je stari program laži-svobodomiselstva in liberalizma, ki ga je od očeta — liberalizma prevzel sin — marksizem in komunizem. Ta program hočejo s svojimi listi in organizacijami tudi med našim ljudstvom popularizirati meščanski svobodomisleci raznih barv v zvezi

z marksističnimi socialisti in komunisti. Proti nekrščanski in brezbožniški fronti je treba postaviti strnjeno fronto našega slovenskega krščanskega ljudstva.

Judovska jeza. Novo izvoljeni predsednik ameriške judovske organizacije zionistov, ki zahtevajo vso Palestino za jude, dr. S. Goldman, je ob svojem povratku s potovanja po Evropi in Palestini imel v mestu Chicagu meseca septembra govor ob dobrodošlici, ki so mu jo priredili tamkajšnji judje. Ob tej priliki je izrekel srdit napad na demokratične države, na diktatorje in na — krščanstvo. Dejal je: »Judje, ne bojte se! Trdno stojte proti Evropi, kjer voditelji demokracij morajo padati na kolena pred blazneži, lažniki in satani. Izrael ne sme! Ti krščanski narodi s svojimi velikimi katedralami in uradnimi cerkvami — ali kaj pomenijo? Jaz sam bi raje poginil kakor pa bil član takega sveta, v katerem postane krivica, kadar je izvršena, pravica. Hitler in Mussolini sta najbolj nesramna moža v zgodovini. Lažeta, ne glede, komu. Lagala bi otroku enako kakor Chamberlainu, enako Rooseveltu in tajniku Hullu.« Kakor se vidi, ta judovski voditelj ni izbirčen v svojih besedah.

Cesarica — redovnica. Bivša abesinska cesarica je šla v samostan. Ko je v maju 1936 Italija osvojila Abesinijo, je bivši cesar Haile Selasije s svojo rodbino pobegnil v Jeruzalem. Bivši cesar je čez nekaj časa zapustil Jeruzalem ter se preselil na Angleško, kjer sedaj živi. Cesarica pa je ostala v Jeruzalemu ter vstopila v samostan. Morda je v tem oziru nanjo tudi vplival star abesinski običaj, da mora cesarica, ki postane vdova ali na drug način pre-

neha bit cesarica, v samostan. Cesarica pripada koptskemu krščanstvu, to je krivi veri, ki izpoveduje nekatere krive resnice o Kristusu, njegovi človeški in božji naravi. Kopti, ki živijo v Egiptu — od tod njihovo ime — in v največjem številu v Abesiniji, imajo svoj samostan v Jeruzalemu, ki se nahaja blizu devete postaje križevega pota v največji bližini cerkve Božjega groba. Tukaj nameraša cesarica ostati ter zaključiti svojo življenjsko pot.

Novice

Osebnosti

Važni spremembi v prosveti. Za novega ravnatelja ptujske gimnazije je imenovan g. profesor Franc Alič, ki je že poučeval na tem zavodu od prevrata do letošnje spomladi, ko je bil poklican kot prosvetni inšpektor v Beograd. — Za novega inšpektorja v prosvetnem ministrstvu je imenovan g. profesor Anton Sovre iz Ljubljane, kateri je eden najodličnejših slovenskih kulturnih delavcev.

Nesreče

300 kg železa padlo delavcu na nogo. V skladišču mariborske carinarnice je padlo 300 kg železa delavcu Antonu Berliču na nogo in mu jo je zdrobilo. Berliča je prepeljal rešilni oddelček v bolnico.

Huda poškodba zaradi padca s skednja. Viktor Ogrinc, 47 letni železniški telegrafist s Pragerskega, je padel s skednja. Pri padcu si je zlomil roko ter prebil lobanjo in so ga spravili v resnem stanju v mariborsko bolnišnico.

Avto smrtno povozil kolesarja in očeta sedmih otrok. Tik pred šolo v Peklu pri Poljčanah se je zgodila prometna nesreča, koje smrtna žrtev je postal 50 letni Ivan Knezer, upokojeni detektiv. Knezer je zapeljal s kolesom v tovorni in s gramozem naloženi avtomobil. Tovorni avto je podrl kolesarja in ga je tako povozil, da je obležal zaradi zmečkane glave pri prči mrtev. Kraj, kjer se je zgodila smrtna

nesreča, je tak, da šofer ni mogel pravčasno opaziti kolesarja in obratno. Smrtno povoženi zapušča ženo in sedem neprekrbljenih otrok.

Huda nesreča pri klanju svinje. Friderik Jančič, 27 letni mesarski pomočnik iz Rogateca, je za svatbo zaklal in razrezoval svinjo. Pri tem opraviu mu je zdrknil nož in se mu je zasadil v levo stran prs nad srcem. Hudo poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Nesreča na cesti in pri delu. Na cesti pri »Skalni kleti« v Celju je podrl avtomobilist in povozil 12 letnega Franca Borlaka, kateremu je zlomil desno nogo. — Matevžu Vovk, 51 letnemu rudarju od Sv. Magdalene pri št. Pavlu pri Preboldu, je padel pri delu v rudniku 50 kg težak kamen na desno roko in mu je zmečkal prste ter dlan. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

Avtomobil podrl 12 letnega fantka. Na križišču ceste proti Bežigradu in Lubečni pri Celju je dohitel tovorni avto opekarne Sodin 12 letnega Avgušтина Jurčak. Fantka je avto podrl in je obležal nezavesten s hudimi poškodbami.

Posestnica padla pod voz. Antonija Pinterič, posestnica v Sromljah pri Brežicah, je šla s sosedom z vozom po koruzo. Ko sta hotela močno zavožen in nagnjen voz izvleči, se je ta prevrnil in pokopal Pinteričevo, katero so rešili izpod voza s trikrat zlomljeno desno nogo. Poškodovano so prepeljali v bolnišnico v Brežice.

Slabo vreme

je vedno nevarno za Vaše zdravje in iz »brezpomembnega« prehlada se lahko razvije težka

in dolgotrajna bolezen. Zato vzemite takoj že pri prvih znakih bolezni svetovno znane

ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

Na prvi videz huda avtomobilska nesreča brez človeških žrtev. Na križišču državne in banovinske ceste pri graščini Tabor pri Vojniku je treščil osebni avto, v katerem se je vozila družba iz Sevnice, ob velik občestni kamen. Sunek je kamen izruval in avtomobil se je prekucnil. Štirje potniki so pri navidez hudi nesreči dobili le žaje praske.

Sreča v nesreči. Z Viča pri Ljubljani je peljal blago v tovornem avtomobilu na Jesenice in v Radovljico šofer Stermeckega, Zorman. Blago je odložil in se je vračal v spremstvu tovariša. Med Koroško Belo in Žirovnico je zaradi spolzke ceste na ovinku zaneslo avto, da je zadel v občestno škarpno. Sunek je škarpno podrl. Prednja kolesa so se odbila, avtomobil se je zakotalil več nego 20 metrov navzdol in se je med drčanjem večkrat preobrnil. Šoferjevega spremljevalca je vrglo v stran v grmovje, kjer je obležal nepoškodovan. Šoferja pa so vsega opraskanega in s hudimi poškodbami odpremili v ljubljansko bolnišnico. Lastnik avtomobila trpi občutno škodo, ker je dal za skoro novi avto 120.000 din.

Hlod hudo poškodoval delavca. Na Maksa Staniča, 36 letnega delavca, je padel hlod v kočevskih gozdovih ter ga je zelo nevarno poškodoval. Staniča so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Hlapec smrtno ponesrečil. Anton Krajnc, 39 letni hlapec iz Sevnice ob Savi, je sluzil do pred 14 dnevi na Dolu pri Hrastniku pri posestniku Klemenu. Zadnje dni se je mudil na Dolu na obisku in se je podal k nočnemu počitku na Klemenov kozolec. Drugo jutro so našli hlapca mrtvega na tleh. Kranjca je morala zadeti kap, ko je stopal po lestvi v ležišče.

Razne požarne nesreče. V Požegi pri Framu je zgorela 50.000 din vredna domačija Franca Gradišnika. S poslopjem vred je uničil ogenj vse pridelke in gospodarske stroje. — V noči na 7. oktober je zgorelo po polnoči leseno in s slamo krito gospodarsko poslopje posestnika Alojza Oman v Kunovi, župnija Negova. Škoda znaša nad 20.000 din, zavarovalnina pa le 1500 din. Razen sena in slame je zgorela

tudi dve leti stara svinja, krava pa se je zadušila. Požar je nastal po povratku domačih od kožuhanja ter je vzrok požara ali neprevidnost ali pa je na delu zloben požigalec, ker je v teku enega leta to že četrti požar v isti vasi. Umestno bi bilo, da bi se oblast pozanimala za te primere. — Požar je uničil pri Sv. Ani v Slovenskih goricah dne 10. oktobra Mariji Frasovi v Malem Vrhu gospodarsko poslopje in stiskalnico do tal. Zgorelo je vse, kar spada pod gospodarsko poslopje. Rešili so komaj živino in hišo, katera je komaj štiri metre oddaljena od gospodarskega poslopja. Gašenje je bilo tem bolj težko, ker v bližini ni vode in je bil močan veter, vse pa je leseno in s slamo krita. Da je hiša, ki je istotako s slamo krita, ostala, se imamo zahvaliti sosedom in gasilski četi pri Sv. Ani, ki je takoj nastopila svojemu bližnjemu v nesreči na pomoč. Ogenj sta zanetila domači vnuk in sosedov fant. Zavarovalnina je mala, škoda pa velika. — Velik večerni požar je uničil domačijo Jurija Zorka, posestnika v Šmartnem na Pohorju. S hišo in gospodarskim poslopjem je zgorela vsa oprema, obleka ter orodje. Rešili so samo živino. Škoda znaša 55.000 din. Ogenj je nastal, ker je veter prinesel iskre iz bližnje tleče kope, v kateri so žgali oglje.

Razne novice

Društvo katehetov za lavantinsko škofijo ima svoj redni občni zbor v četrtek, 27. oktobra, ob treh popoldne v Mariboru, Gledališka ulica 2. Vabimo članstvo pa tudi druge gospode duhovnike, da se ga udeleže! — Odbor DK.

30 letnica rešev. oddelka. 30 letnico mariborskega reševalnega oddelka so obhajali 12. oktobra z blagoslovitvijo novega reševalnega avtomobila. Gasilski četi je namreč priključen reševalni oddelek, pri katerem sodeluje 49 članov mariborske gasilske čete, kateri so izvežbani v reševalni službi in jo požrtvovalno vršijo brez vsake nagrade.

Spominska svečanost v Žalcu. Ob 100 letnici rojstva očeta savinjskega hmeljarstva, pokojnega Janeza Hausenbichlerja, veleposestnika in župana v Žalcu, bo v nedeljo, 23. oktobra, ob 15 pred Hausenbichlerjevo (sedaj Lorberjevo) hišo spominska svečanost. Slavnostni govornik bo orisal življenje in delovanje pokojnega Janeza Hausenbichlerja, ki mu bodo odkrili relief in spominsko ploščo na bivšem njegovem domu. Posebno odposlanstvo se bo ob tej priliki poklonilo na Hausenbichlerjevem grobu in položilo venec na gomilo. Pri slavnosti bodo sodelovali: šolska mladina obeh ljudskih in meščanske šole v Žalcu, pevski zbor »Borut« iz Gotovelj, »Savinja« iz Petrovč in »Savinjski zvone« iz Sv. Petra v Savinjski dolini ter železničarska godba iz Celja. Po svečanosti bo v Roblekovi dvorani koncert pevskih zborov in železničarske godbe ter ljudska veselica. Občinstvo je vljudno vabljen, da se udeleži svečanosti v čim večjem številu. Avtobusne zveze iz Žalca proti Celju in Savinjski dolini bodo preskrbljene. Na svidenje 23. oktobra v Žalcu!

Spominska razstava v Žalcu. Ob priliki spominske svečanosti v počastitev pokojnega Janeza Hausenbichlerja bo otvorjena v nedeljo, dne 23. oktobra, ob 8 zjutraj v hiši št. 6 v Žalcu spominska razstava. Zbrane bodo slike in fotografije s primernimi opisi v spomin na 70 letnico I. slovenskega tabora v Žalcu dne 6. septembra 1868, nadalje fotografije z opisi v spomin na II. slovenski tabor v Žalcu 17. marca 1918, skupina fo-

tografij članov narodnega sveta v Žalcu ob povratu kakor tudi spominki v zvezi z življenjem in delovanjem pokojnega Janeza Hausenbichlerja. Razstava bo odprta za odrasle v nedeljo, dne 23. oktobra, od 8 do 12 in od 13 do 18, poučna bo zlasti za našo šolsko mladino, ki si jo lahko ogleda v ponedeljek, 24. oktobra, ves dan. Priporočamo, da si tudi druge šole v okolici ogledajo razstavo, ki bo nudila zanimivo gradivo iz krajevne zgodovine.

Spominska svečanost v Žalcu. Vse p. n. uprave občin, ki so prejele lepake za spominsko svečanost, ki se bo vršila v nedeljo, 23. oktobra, v Žalcu, vljudno naproša pripravljalni odbor, da lepake zopet nalepijo na vidnih mestih ter jih opremijo z zgornjim datumom.

Družinska Pratika 1939 je izšla in se dobiva odslej v vseh knjigarnah in mnogih trgovinah po širni demovini za ceno 5 din, po pošti 50 par več. Same slike v bakrotisku so vredne tega denarja! Somišljeniki, segajte po njej! 1521

Obžalovanja vredni slučaji

Popolno priznanje roparskega morilca. Naš list je že poročal, da je bil 25. septembra v nedeljo zjutraj v Mežici na povratku od jutranje sv. maše ubit ter izropan prevžitkar Peter Koroša. Orožniki so hitro prijeli roparskega morilca v osebi rudarja Silvestra Kranjc, kateri je sedaj v preiskovalnem zaporu moriborskega okrožnega sodišča zločin priznal in je izpovedal, da ga je nagovoril k strašnemu dejanju rudar Ivan Kolar iz Mežice. Orožniki so zaplenili ob priliki hišne preiskave pri Kranjcu 2000 din, o katerih je zločinec trdil, da so njegov prihranek. Sedaj je priznala Kranjčeva žena, da ji je izročil mož denar na dan umora.

Aretacija nevarnega vlomilca. Mariborski policiji je padel v roke 23 letni brezposelni pekovski pomočnik Jakob Fišer, kateri se je izdajal za Jakoba Hrovata in je bil svoječasnno skupno zaprt z zloglasnim Pintaričem, kojega pajdaš je bil pred kratkim na Dolenjskem prijati Koder. Pintarič in Fišer sta bila na svobodi skupno pri vlomih na delu. Aretirani Fišer je priznal, da je 1. oktobra vlomil v stanovanje železničarja Klančnika v Studencih pri Mariboru. Odnesele je 762 din, na 1700 din glasečo se hranilno knjižico ter razno obleko. Skupna škoda je znašala 3000 din. Ko je skušal Klančniku ukradeni v drugič prodati v mariborski starinarni, so ga prijeli. Fišer je osumljen še več drugih vlovov, katere bo pojasnila preiskava.

Ob zlato uro pri prodaji grozdja. Pri prodaji grozdja na mariborskem Rotovškem trgu je sunil neznanec ravnateljici »Vesne« Mariji Rapoc 2000 din vredno zlato zapestno uro.

Zidarju odnesel 3500 din prihrankov. Mariborski policiji je javil zidar Ivan Spindler, da mu je odnesel tat vse njegove prihranke 3500 din. Denar je imel skrit v stiskalnici v pločevinasti škatli. Škatlo je našel na svojem mestu, a namesto denarja listek, na katerem je bilo napisano, naj terja Spindler denar od matere svojega bivšega hlapca Martina Vauhnika. Spindler zaradi tega sumi, da mu je odnesel denar Martin Vauhnik, ki je svoj čas pri njem služil ter so mu bile domače razmere dobro znane.

Umrli v bolnišnici, ne da bi bil pojasnil vzrok smrti. V mariborski bolnišnici je umrl zadnje dni 49 letni Franc Pulko s Pobrežja pri Mariboru. Nabiraleci gob so ga našli s 70 šibrami v trebuhu v gozdu v Do-

brovcah. Iz gozda je bil smrtnonevarno obstreljen prepeljan v bolnišnico, kjer mu niso mogli pomagati zaradi prehudih poškodb. Pulko je skrajša izpovedal, da je bil obstreljen v gozdu od neznanca, ko je nabiral gobe. Pod Pulkovo suknjo in okoli njega so našli mnogo fazanovega perja, zraven njega pa so našli v zemljo zakopane štiri prazne in pet polnih lovskih nabojev. Vsi ti naboji so bili zaviti v krvav papir. Pulko je izpovedal, da je imel naboj v trenutku, ko ga je nekdo obstrelil, v žepu, nato pa jih je zakopal v zemljo. Ker je po izjavi znanec bil Pulko strasten divji lovec, je upravičen sum, da se je na nedovoljenem nočnem lovskem obhodu sam obstrelil ali pa ga je po nesrečnem slučaju zadela kak tovariš, kojega ime pa ni hotel izdati. Nesrečni Pulko zapušča ženo in otroke.

Iz zasede zaboden v trebuh. Anton Kristovič, 18 letni viničarski sin od Sv. Barbare v Haložah, je bil v gozdu na povratu proti domu zavratno napaden od neznanca, kateri ga je zabodel v trebuh ter zginil. Kristoviča so oddali v ptujsko bolnišnico.

Obstreljen in zaboden. Pri Sv. Barbari v Slov. goricah je bila v kleti nekega posestnika zaposlena družba fantov s prešanjem jabolčnika. Prešachi so pili. Med 27 letnim delavcem Jakobom Červik in ostalo družbo je prišlo do prepira, kateri se je pa polegel. Na povratu proti domu je dobil Červik iz zasede kroglo v hrbet in 13 zabodljajev z vilami. V zelo resnem stanju so spravili poškodovanega v bolnišnico.

Dva v prepiru poškodovana se zatekla v ptujsko bolnišnico. Zakonca Krajnc iz Strmece v občini Leskovec v Haložah sta se vrnila na dom s trgatve in sta se začela prepirati, kateri bo nakrmil živino. Mož se je podal k sosedu, žena pa za njim in ga je lopnila s topim delom sekire po tilniku, da se je zgrudil nezavesten. — Posestnik Janez Rozman s Pobrežja pri Ptujju je šel na delo po poti čez travnik posestnika Murka. Ker je šel po prepovedani stezi, ga je napadel z vilami Murkov sin Franc in ga je zabodel v hrbet. — Oba omenjena hudo poškodovana sta se zatekla v ptujsko bolnico.

Vlom v kmečko hišo. V Bukovžlaku pri Celju so bili Kocevi zaposleni z delom na polju. V odsotnosti domačih je vlomil z mizarskim dletom neznanec skozi kuhinjo v hišo Kocevi in je odnesel 20 stodinarskih bankovcev.

Prijet roparski morilec priznal dejanje. Zadnjič smo poročali, da je postal v Medlogu pri Celju žrtev roparskega napada Jakob Tratnik, 55 letni bivši posestnik in krošnjar v Osenci pri Celju. Celjski orožniki so aretirali kot krivca Ivana Špajzer, 27 letnega brezposelnega delavca iz Lave pri Celju. Prijeti je na kraju umora priznal dejanje, pokazal je prostor, kjer je umoril Tratnika in ga je nato vrgel v Savinjo. Po izvršenem krvavem dejanju v noči je zbežal morilec v Trbovlje, od tam v Zagorje, na Vransko, v Šoštanj in v Galicijo pri Celju, kjer je padel v roke orožnikom. Morilec je priznal orožnikom, da je sezul umorjenemu Tratniku čevlje, slekul suknjič in mu je vzel nahrbtnik, v katerem je nosil suho robo. Vse to je pozneje vrgel v Savinjo. Pri žrtvi je naletel le na malenkosten drobiž, katerega si je prilastil. Nekateri časopisi so poročali, da je znašal plen le 1 din. Špajzer je majhne ter

slabotne postave. Njegov oče je imel na Lavi krčmo, zapustil je svojo ženo in se klati s cirkusom nekod po svetu. Sina je spridila slaba družba. Začel je vlamljati in vse njegove zločine je zapečatil strašni roparski umor!

Vlom v hišo čevljarkega mojstra. V Zakotu pri Brežicah je bilo vlomljeno v hišo čevljarkega mojstra Mihaela Turnšek. Vlomilec je odnesel iz omare v spalnici več moške obleke, perila in čevljev. Iz nočne omarice je zginila zlata ženska ura z verižico.

Zopet krvavo kožuhanje. V Mihalovcih pri Brežicah je na kožuhanju pri neki posestnici Jože Gašparin iz Mihalovcev zabodel Alojza Požarja iz Mihalovcev v desno stran hrbta, da se je zgrudil nezavesten. Zabodeni, kateri ima ranjena pljuča, je bil oddan v brežiško bolnišnico.

Kovač smrtnonevarno pobit v pretepu. V Drnovem pri Krškem je prišlo v vinotoču do pretepa, v katerem je bil smrtnonevarno pobit domači kovač Adolf Podbršak, katerega so spravili v krško bolnišnico.

Tihotapska. Posestnik Matevž Milavec je kupil v Cerknici par konj za 10.000 din. Najel je 23 letnega Franca Urbasa iz Ivanjega sela, da mu prižene konje v Maribor. Urbas je izročil konje 56 letnemu mešetarju Francu Urbasu, ki je doma iz Logatca in si z zgoraj imenovanim nista v sorodu. Drugi Urbas je s tihotapci prodal konja v Italijo. Prvi Urbas se je podal po nepošteni izročitvi konj v ljubljansko bolnišnico, da bi si ozdravil kilo. Po 14 dneh se je oglašil na debelo opeharjeni Milavec pri mlademu Urbasu v bolnišnici in je zahteval od njega konja ali denar. Pri tem srečanju je prišla na dan goljufija in Milavec je prijavil zadevo policiji, katera je izsledila starega Urbasa s sokrivci. Tihotapci, kateri so prodali prav za prav ukradena konja v Italijo, so se izgovarjali, da so jim zaplenili denar italijanski karabinerji in so dali mlademu Urbasu le tisoč dinarjev v tolažbo. Tako so drug drugega goljufali. Policija je sleparje že izročila sodišču.

Izpred sodišča

Znan vlomilec obsojen. V Celju se je zagovarjal pred sodniki znani vlomilec Jože Cizelj, kateri je priznal osem vlovov. Vlamljal in kradel je po Zdolah, Zibiki, Žusmu ter drugod. Za tatinski posel je izrabljaj ugodne prilike, ko so bili kmečki ljudje zaposleni z raznim delom izven hiše. Vdiral je v kmečka stanovanja z najdenim prvim ključem ali s silo in je odnašal vse, kar je bilo količkaj vredno in se je dalo prodati za mal denar. Cizelj je bil obsojen na dve leti ječe.

★

Slovenska Krajina

Blagoslovitev in otvoritev banovinske kmetijske šole v Rakičanu pri Murski Soboti bo v nedeljo, 23. oktobra, po naslednjem sporedu: ob 10 sv. maša v soboški župni cerkvi, ki jo bo daroval prevz. knezoškof dr. Ivan Tomažič; ob 11.30 blagoslovitev šolskega poslopja v Rakičanu; ob 12 pozdrav gostov po ravnatelju ing. Mikužu; ob 12.30 otvoritev kmetijske šole po g. banu dr. Marku Natlačenu s slavnostnim nagovorom. Občinstvo vabimo, da se te proslave udeleži v čim

večjem številu, da s tem pokaže oblastem in drugim merodajnim činiteljem svojo hvaležnost in priznanje za podelitev in ustanovitev te gospodarsko-kulturne ustanove v Slovenski Krajini.

Nočni vlom v prodajalno Bate. V Soboti je bilo v noči vlomljeno pri zadnjih vratih v prodajalno Bate. Vlomilec je ukradel iz dnevne blagajne, katero je razbil, 1200 din.

Obsojen vlomilski zakonski par. Pred senatom soboškega okrožnega sodišča sta se zagovarjala vlomilska zakonca. Jakob in Marija Zver. Mož je bil že desetkrat predkaznovan. Pri tokratni obravnavi sta priznala štiri vlome. Jakob Zver je bil obsojen na tri leta, žena na enoletni strogi zapor.

Velika Polana. Dne 11. oktobra smo spremili k večnemu počitku 59 letnega štefana Hozjan p. d. župana. Pokojni je bil prvi izvoljeni župan v bivši občini Velika Polana in ima mnogo zaslug za napredek iste in tukajšnje cerkve. Za časa njegovega županovanja je tukajšnja nadarbina prišla do šestih oralov travnikov, kar je velikega pomena, da se je lahko pri nas ustanovila nova samostojna župnija. Bil je velik prijatelj »Slov. gospodarja« in njegov dolgoletni naročnik, JNS režim ga je spomladi leta 1933 brez vsakega najmanjšega vzroka razrešil županstva, ker ni hotel ubogati vseh takratnih mogotcev. Zapušča ženo. Bogu mu Bog obilen plačnik in mu daj večni pokoj — žalujoči ženi pa naše sožalje!

Lendava. Prejšnjo nedeljo se je pri nas zgodila nesreča, ki bi skoraj zahtevala življenje osemletnega fantka, sina davčnega uradnika g. Rojzeka. Omenjeno nedeljo so se otroci vračali od šolske sv. maše. Ko je deček hotel preko ceste, se je zaletela vanj s kolesom neka ženska in ga podrla tako nesrečno, da je fant dobil hude poškodbe na glavi, zaradi česar so ga po prvi zdravniški pomoči prepečljali v bolnišnico.

Sv. Sebeščan. Nekateri naši delavci iz Francije in Nemčije so se že vrnili. Največ jih je preplašila vojna nevarnost. Delavci so z zaslužkom zadovoljni. In nikakor ne moremo trditi, da bi bili letos ti delavci slabo plačani, posebno če primerjamo delavske plače na naših veleposelstvih. Večina jih je seveda še tam, pa si že zelo želijo domov, ker je že zopet prišel mrz. Kaj pa bo šele v novembru! Veliko delavcev je že zbolelo, največja nevarnost jih pa še čaka. Tudi mi že komaj čakamo, da se naši delavci vrnejo. To velja tudi za delavce iz ostalih krajev.

Razni kraji. Pred dnevi se je vrnilo večje število delavcev iz Nemčije. Vrnili so se predčasno na lastne stroške, kar sedaj zelo obžalujejo. Kakor sami pripovedujejo, so se vrnili zato, ker so jih tam gotovi agitatorji strašili, da je zanje najbolje, če takoj zapustijo Nemčijo, kajti če ostanejo še dalje, jim bo povratek onemogočen in bodo zgubili še to, kar imajo zasluženega, ker se bo Nemčija z Jugoslavijo zapletla v vojno in v Jugoslaviji že divja strašno vojna, itd. Ker ti ljudje nimajo potrebnega časa za zasledovanje dnevne politike po časopisju, in če ga kaj imajo, nemšine tako v polni meri ne obvladajo, zato so zlobnemu namigovanju nasledili in tako prišli za njih razmere ob lepo vsotico denarja, za čimer zdaj tožijo. Toda pregovor pravi, da je po toči zvoniti prepozno in za lahkomiiselno storjeno dejanje žalovati nepotrebno in brezuspešno.

Renkovci. V nedeljo, 9. oktobra, je naša vas, ki daleč naokrog slovi po svojih »kupinarjih«, imela svoj vaški praznik, ki je obstojal v tem, da nam je g. dekan Jerič blagoslovil spomenik (križ), ki smo ga dali postaviti pri Korenovi hiši. Pri blagoslovitvenem obredu je bilo mnogo vernikov.

Strehovci. Ko prebiramo »Slov. gospodarja«, vidimo, da se od vseh strani oglašajo, le od nas ni v Vašem listu nobenega poročila. Da pa po-

Negovati
zobe pomeni
varovati
zdravje!

Sargov
KALODONT
proti zobnemu kamnu

stane ime naše vasice javnosti bolj znano, zato se tudi mi oglašamo. Z jesenskim delom smo za silo v redu. Kar je še zadaj, bomo lahko opravili. S pridelkom smo letos kar zadovoljni. Trgatev je bila 5. oktobra. To je bilo veselega petja in vrisanja! Posebno veseli so bili otroci, ki so jih nekateri zaradi lepega vremena pripeljali prav lepo število. V dobrovniških gorcih je bila trgatve pet dni pozneje, to je 10. oktobra. Vreme je bilo oba dneva naravnost idealno. Kakor se doslej vidi, je pridelek letos znatno boljši ko lani.

Kako dolgo še? Na neki šoli v Prekmurju je med učnimi močmi že več ko eno leto preklarija. Ne mine mesec, da bi ne bili zaslišani. Vse to gleda naša šolobvezna deca in dobiva slabe nauke iz vsega tega. Najmanj polovico Prekmurja že ve o tej šoli vse. Oblast bi morala napraviti red!

Naši rajni

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Pred kratkim smo pokopali preblago ženo očeta Zupeja in vzorno mamico sedmerih otrok, Zupe Julijano, ob veliki udeležbi ljudi. Poznali smo jo vsi in ljubili kot tiho, pobožno, potrpežljivo, srčno dobro mamico. Ostane nam za vedno v preblagem spominu. Naj počiva v miru — žalujočim pa naše sožalje!

Polenšak pri Ptuj. Spet so se zamajale naše vrste, ker je omahnil v prerani grob zvesti naš prijatelj Lovrenc Plohl, posestnik v Braclavcih. V 57 letu starosti mu je želodčni rak zlomil njegovo močno telo. Že delj časa ga je mučila ta bolezen, pa se ji je vedno postavljaj junaško v bran, a zadnji teden je bil zdrav in mrtev. Pokojnik je bil poštenjak, zanesljiv, miren in vnet pristaš ter vedno volilec dr. Koroščeve stranke. Bil je tudi zvest naročnik in čitatelj »Slov. gospodarja«, Družbe sv. Mohorja in drugih nabožnih listov. Ni se oziral ne na desno ne na levo in hinavskega farizejstva ni poznal. Bil je trden član JRZ in kmečke zveze ter Apostolstva mož in fantov; redno je mesečno pristopal k mizi Gospodovi. In tako je tudi še zadnje uro pred smrtjo prejel ta kruh močnih za zadnje popotnico v večnost. Bil je skrben in napreden gospodar ter svetel zgled vzor-zakonskega življenja. Zapušča žalujočo ženo, pet nepreskrbljenih otrok in okoli 80 let staro, oslepelo mater. Rajni je bil zelo pri-

Ijubljén, kar je pokazal zadnjo nedeljo njegov pogreb, ko so krsto s pokojnikom spremljali Polenšani v velikem številu na vrt pokojnih. — Dragi Lovrenc! Počivaj v miru! Na svidenje nad zvezdami! — Vsem preostalim domačim izrekamo naše sočalje!

Sv. Lenart pri Veliki Nedelji. Po dolgi in muč-

ni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, je umrla **Bezjak Elizabeta** iz Bresnice. Kako so rajno spoštovali, je pokazal njen pogreb. Vršil se je v sredo, 5. oktobra, ter je kljub slabemu vremenu prišlo mnogo ljudi, ki so rajno dobrotnico spremili na zadnji poti. Naj počiva v miru — žalujčim naše sočalje!

Društvene vesti

Občni zbor ZFO

V Ljubljani v Rokodelskem domu se je vršil zadnjo nedeljo v nabito polni dvorani prvi redni občni zbor Zveze fantovskih odsekov. Zbor je otvoril predsednik dr. Žitko s pozdravom na vse navzoče. Ob splošnem navdušenju je prečital vdanostne brzojavke kralju, knezu namestniku, vladarju, banu in obema slovenskima škofoma.

Za tem so sledila razna poročila. Odbornik za prosveto je napovedal, da se bo za bodoče leto nadaljevalo izdajanje knjižice »Fantovski odsek«, v katerih bodo objavljena predavanja in poučni sestavki o bistvu demokratske in katoliške politike. V bodočem letu se bodo vršile že letos krasno uspele prosvetne tekme.

Iz poročila o telesno-kulturnem delu je razvidno, da je bilo letos 700 telesnovzgojnih tečajev, pri čemer niso všteti oni, katere so priredile podrejene edinice same. Zveza je že imela štiri nastavljene telovadne učitelje, kateri so obiskali večino odsekov po dvakrat in so izvedli najprej okrožne in nato še odsekovske tečaje. Tečaji, kateri so dokazali največje zanimanje, se bodo v bodoče nadaljevali. ZFO je izvežbala deset vrhunskih telovadcev in športnikov, s katerimi se lahko postavi na vsaki mednarodni tekmi.

Načelnik je podal poročilo o lepo uspešnih prireditvah in je napovedal, da se bodo vršili trije zvezni tečaji: eden za vodje mladcev od 23. do 29. oktobra, eden za okrožne načelnike od 7. do 13. novembra in daljši tečaj za dobre tehnične vaditelje od 1. do 18. decembra. **Velik tabor bo prihodnje leto v Mariboru dne 18. junija, združen s tekmami Zveze fantovskih odsekov.**

Razveseljivo je bilo poročilo o delu najmlajših. Že letos so navdušili mladi pri raznih okrožnih prireditvah gledalce s svojim nastopom. Mnogi odseki že imajo posebne naraščajske pododseke. V bodočem letu se bo pritegnilo še več mladine v

organizacijo, katere bo začela izdajati poseben listič za mladce, ki bo izhajal tedensko. Spomladu bo uveden enoten kraj za mladce.

Poročilo odbornika za organizacijo navaja, da je v ZFO vključenih 392 fantovskih odsekov, kateri so razdeljeni na 43 okrožij, ta pa na štiri podzveze: ljubljansko, mariborsko, celjsko in novomeško.

Tajnik je sporočil na občnem zboru, da je imel odbor ZFO v minulem letu 37 sej in pet zveznih svetov. V okviru ZFO je bil letos ustanovljen poseben tiskovni referat.

Blagajniško poročilo je izkazalo v pretekli poslovni dobi 4.273.139 din denarnega prometa.

Sledili sta še poročila duhovnega vodje ZFO kanonika dr. Gregorja Žerjava in predsednika dr. Stanka Žitka.

Vsa odborniška poročila so bila sprejeta z občim odobranjem.

Občni zbor so zaključile volitve novega odbora. Soglasno je bila izvoljena lista, na kateri so bili po večini stari odborniki.

*

Sv. Peter pri Mariboru. Dne 23. oktobra ob 15 bo imel fantovski odsek svoj redni občni zbor, na katerega vabi vse člane kakor tudi vse zavodne fante in može.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Pridno se pripravljamo na blagoslovitev povečane dvorane, ki bo dobila ime »Ciril-Metodov dom« in bo na pročelju okrašena s podobama sv. bratov Cirila in Metoda, ki ju iz kamna izdeluje mojster Sojč. Tako bomo ovekovečili ustno izročilo, ki pravi, da sta se sveta brata ob potovanju v Rim mudila pri nas in učila naše prednike.

Cirkovce. Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 23. oktobra, ob 15 krasno igro: »Črna žena«. Pri srčno vabljeni vsi prijatelji naše prosvete!

narodno skupščino. Z veseljem pričakujemo dan 11. decembra, ko bomo zopet svobodno izražali v javnosti svoje mnenje pred maloštevilnimi nasprotniki. Mi bomo volili listo JRZ, kakor smo spomladi pri občinskih volitvah. Zadnjo nedeljo, 9. oktobra, smo imeli na Razkrižju zopet sveto mašo. Čudimo se, da je tudi prišel od drugod organist z nekim zborom, ko vendar imamo doma organista in prav dober zbor. Štokavskih pesmi pa naši ljudje ne razumejo. Zato si lahko takšen zbor prihrani pot na Razkrižje.

Mažarski zunanjni minister Kanya igra važno vlogo pri pogajanjih Slovakov z Mažari zaradi razmejitve.

Bruno Mussolini, drugi Mussolinijev sin, se je zaročil z Gino Ruberti, hčerko uradnika v prosvetnem ministrstvu.

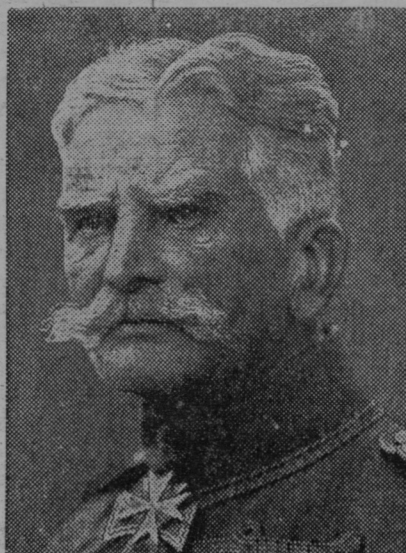
Dopisi

Dravograd Okrajni cestni odbor v Dravogradu vabi k slovesni otvoritvi in blagoslovitvi Kolterjevega in Mispekovega mostu na Meži, ki bo v nedeljo, 23. oktobra, dopoldne ob 11.30. Ker sta nova mostova velike gospodarske važnosti za Dravsko in Mežiško dolino, ste prijazno vabljeni k otvoritvi!

Svečina. V Vrčičah je obhajal 80 letnico posestnik Franc Dreisiebner. Jubilant je naš dolgotletni naročnik in mu želi »Slov. gospodar« k redkemu jubileju: Vrlega moža naj ohrani ljubi Bog čilega ter zdravega do skrajnih mej človeškega življenja!

Sv. Trije Kralji v Slov. goricah. Prihodnjo nedeljo obhajamo v naši romarski cerkvi god sv. Marjete Marije Alakok in praznik Srcu Jezusovemu posvečenih družin. V soboto bodo ob 16.30 večernice, v nedeljo obojna služba božja v tukajšnji cerkvi s skupnim sv. obhajilom vseh članov Srcu Jezusovemu posvečenih družin. Domačini pa tudi častilci božjega Srca iz Slov. goric, na veselo svidenje! — Slovesnost 350 letnice posvečenja naše cerkve pa bomo kar najlepše obhajali v nedeljo, 13. novembra. Natančen spored bomo še objavili.

Razkrižje pri Ljutomeru. Pri nas je nastalo veliko politično navdušenje ob razpisu volitev v

Maršal Mackensen, znani nemški general, kateri se je proslavil v svetovni vojni, bo obhajal dne 6. decembra 89 letnico rojstva.

Abdul Razek, vodja arabskih vstašev v Palestini

„Slov. Gospodar“ stane:
za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za
četrt leta 9 din.

Slov. Bistrica. Nekdo je pri nas tri leta vsak dan čakal, kdaj bo padla vlada, sedaj pa je sam padel. JNS išče zdaj novega kandidata. Pravijo, da že mora biti kak dohtar. Dobro bo, če bo poharvan malo rdeče, malo po nemško in pristaš Mačkove protislovenske politike, ker drugače še kandidirati ne more na njegovi listi. Pa bojo že dobili tudi takega kandidata, samo naših slovenskih glasov ne bodo nikdar dobili!

Slov. Konjice. Potreba časa je pri nas že zdavnaj klicala ljudi k izvršitvi več raznovrstnih javnih del. Liberalni svobodomislecji še nikdar niso imeli smisla in čuta za občekoristne naprave, katerih bi se posluževalo naše ljudstvo. Tako je šele sedanja občinska uprava z našim od ljudstva izvoljenim g. županom in z vsestransko pomočjo našega nad vse priljubljenega in spoštovanega g. arhidiakona energično započela z raznimi prepotrebnimi deli ter tako pokazala, kdo edini je resnični prijatelj in zaščitnik našega človeka. Ureditve pokopališča in z njim v zvezi graditev nove ceste, naprava novega vodovoda v okolici in poprava dosedanjega trškega, izpeljava raznih kanalizacij in obnovitev občinskih cest so dejstva, ki morajo vsakogar samo veseliti. Preosnova dosedanje občinske ubožnice v okrajno hiralnico z uvedbo Vincencijeve konference je znova dokaz o dalekosežni uvidevnosti ljudskega dobrotnika — katoliškega duhovnika. Umevno, da vsa taka dela, posebno pa še novo ustanovljena »Kmetijska gospodarska zadruga«, ki je začela delovati 1. oktobra, ne najdejo milosti v očeh protiljudskih demagogov, ki se zaletavajo v njihovega iniciatorja javno in zahrbtno po zakotnih časopisih kakor psi na mačko ter na pomilovalni posmeh vseh trezno mislečih tržanov. Ljudstvo, ki se veseli navedenih in še ostalih zamišljenih javnih del, bo pa strnjeno kot doslej — kljub vsem negačem — krepko podpiralo započeto akcijo uvidevnih mož v svojo in splošno korist, ne oziraje se na vsa natolcevanja in nasprotovanja od katere koli strani. — Dne 10. oktobra se je začel zasilni pouk na novoustanovljeni meščanski šoli. Učne prostore ima za enkrat v dekliški. Za upravitelja je postavljen g. I. Novak ter kot začasni honorarni nastavljenec petja tukajšnji organist g. Brcko. Ostale učne moči še niso imenovane. Spričo dosedanjih razmer, ki kličejo po splošnem napredku, pozdravljamo vsak korak naprej v naši ljudski izobrazbi. Sicer pa je že pri vsem tem uspeh, da je občina napeljala v dekliško šolo elektriko, česar prejšnji liberalni krajevni odbor ni izvršil, čeprav je bil tok na stavbi. — Trgatev se vrši v splošno zadovoljstvo ob najlepših jesenskih dneh. Strokovnjaki trdijo, da bo izborna kapljica. Zeleti je le, da bi koristila v gmotno opomoč, ne pa v tolikšni meri domačemu uživanju!

Sv. Primož pri Sv. Juriju ob juž. žel. V zadnji številki 12. oktobra nas je dopisnik od Sv. Primoža, kateri je podpisal znano osebnost, nesramno nalagal in je hotel škodovati ugledni rodbini Kroflič na ugledu. Dopisniku homo že oskrbeli, da bo dal odgovor za zločin pred sodiščem. Pre-

Izjava uredništva cenjenim dopisnikom

Zaradi objave zarok in porok je imelo uredništvo »Slov. gospodarja« že toliko neprilik, da je primorano izjaviti: Odslej bo priobčeval »Slov. gospodar« samo poročila o onih porokah, na katerih bo kak član uredništva osebno navzoč.

pričani smo, da smo s to izjavo popravili, kar je brez krivde uredništva z zlobnim namenom zagrešil škodoželjni dopisnik.

Mozirje. Čebelarstvo razstavo s srečolovom in čebelarstvom predavanjem priredi Čebelarstva podružnica v nedeljo, 23. oktobra, v prostorih Kolenčeve gostilne v Mozirju. Razstava bo odprta od sedmih zjutraj do šestih zvečer. Ob treh popoldne bo čebelarsko predavanje.

Vojnik pri Celju. Meseca julija je že razrešila banska uprava vojniškega župana dr. Mikuša, podžupana Karla Lešnika, ki je občinski sluga v škofji vasi, ter člana občinske uprave Jakoba Kovača. Odločba banovine je postala sedaj pravomočna. Okrajno načelstvo v Celju je imenovalo g. Franca Jurčaka za župana, za člana uprave pa gg. Štefana Poteko in Ivana Goriška.

Kupujte samo
CROATIA
BATERIJE
ker so najboljše
zato najcenejše

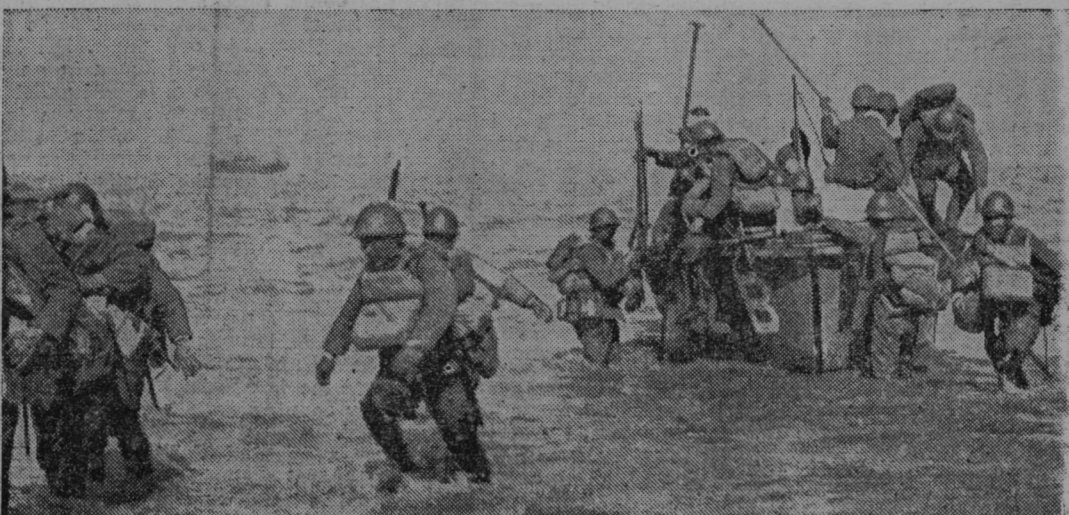
Dramlje. Častilce sv. Uršule in ljubitelje lep narave od blizu in daleč vljudno vabimo na veseli hribček med vinske gorice, k podružnici svete Uršule, kjer bo v nedeljo, 23. oktobra, običajni romarski shod. Slovesno sv. opravilo bo prvo ob 7, drugo ob 10.30. Na svidenje!

Češkoslovaški zunanji minister se je mudil zaradi Boštva. Na sliki vidimo češkoslovaškega zunanjega ministra Chvalkovskega (levo) v razgovoru s češkoslovaškim berlinskim poslanikom dr. Mastnim.

Od leve na desno: Predsednik slovaške vlade dr. Jožef Tiso, šef češkoslovaške osrednje vlade general Sirovy in zunanji minister Chvalkovsky.

Nova japonska armada se je izkrcala v zalivu Bias, da zavzame južno-kitajsko mesto Kanton in onemogoči zalaganje kitajske prestolnice Hankov s strelivom od strani raznih evropskih držav.

Volilno gibanje

JNS se združila za volitve z dr. Mačkom

Dr. Mačkov pokret na Hrvaškem in JNS sta si bila že od nekdaj kot ogenj in voda. Maček za zvezno Jugoslavijo; JNS za najstrožji centralizem in za državno in narodno edinstvo. JNS je bila pod živkovičem in Jevtičem oni strankarski monopol, ki je uganjal najhujša nasilja nad Hrvatima, katere je hotel za vsako ceno stlačiti v vrečo centralističnega narodnega in državnega edinstva. Nikdar niso bile ječe po vsej državi in predvsem pa zloglasno glavnica v Beogradu tako prenapolnjene s političnimi obdolženci iz Hrvaške in Slovenije, kakor pod JNS. Nam Slovencem pa je itak več nego dovolj znano, kaj vse je uganjala JNS pod dr. Kramerjem in Puclem z našimi voditelji in drugimi neustrašenimi boritelji za slovenske pravice. Vsak Slovenec, kateri je samo čivknil napram kakemu ovaduhu čez centralizem, je že bil v kajhi in je celo moral v Beograd pred sodišče o zaščiti države. Hrvati in Slovenci so v dobi obstoja Jugoslavije največ pretrpeli pod JNS vlado, katera je reševala vsako vprašanje samo z nasiljem. Pod Stojadinović-Koroščevo vlado je JNS popolnoma odklenalo in je pred sedanjimi volitvami že toliko pred polomom, da bi sama niti volilne liste ne mogla sestaviti. Kakor hitro se je raznesel glas, da bomo volili 11. decembra, se je JNS že ogledala, za koga bi se obesila pri volitvah. JNSarji pod komando dr. Kramerja so se zatekli k dr. Mačku, kateri se je v svoji politični slabosti tako daleč spozabil, da je vzel JNSarje na svojo listo. Pri teh volitvah bomo imeli dve listi: JRZ in dr. Mačkovo, katere se drži združena opozicija, JNS, Ljotičevi fašisti in bivši socialni demokrati pod Topalovičem. Tako nasprotujoče se družbe, kakor bo na Mačkovi listi, še svet ni doživel. Volilna pobratimija med ognjem in vodo na Mačkovi listi bo le ojačila edino pravilno, pošteno in res še boljše bodočnost 20 letni Jugoslaviji obetajoče stališče JRZ.

*

Kandidata za šmarski okraj. V nedeljo so se zbrali zbrali v Šmarju pri Jelšah zastopniki okrajne organizacije JRZ za šmarski politični okraj. Poročal je predvsem dr. Anton Ogrizek o dogo-

kih zadnjih mesecev v domači in zunanji politiki ter osobito poudaril srečno roko vlade v pogledu zunanje politike, ki je z dalekovidnimi potezami ohranila naši državi naravnost zavirljiv položaj. Za njim je poročal načelnik okrajnega cestnega odbora o javnih delih v tem okraju, g. Ivan Turk, in se zahvalil posebno kr. banski upravi, ki je po svoji najboljši volji in možnosti uvaževala tudi to leto težko stanje naših občin in pomogla ljudem do zasluzka. — Nato so zastopniki prešli na volilno pripravo v narodno skupščino ter določitev poslanskega kandidata in namestnika za ta okraj. Zbrani zastopniki so brez debate in z navdušenjem soglasno izklicali za kandidata rojaka dr. Antona Ogrizeka, odvetnika v Celju, za namestnika pa Ivana Turka, župana v Šmarju pri Jelšah. Oba izvoljena sta se zahvalila za zaupanje in obljubila, kakor doslej, tako tudi v bodoče po svojih najboljših močeh delati za blagor šmarskega okraja. S postavitvijo imenovanih dveh za kandidata se hočemo volilci odločiti za svoječasno preganjanje od strani JNS.

Rogatec. Pri Sv. Florjanu bo v nedeljo po večernicah, 23. oktobra, ob vsakem vremenu pri cerkvi dr. Ogrizekov sestanek z občani bivše občine Sv. Florjan, zato se vsi vabite in naj nihče ne izostane! Dobro znani gospodarji z nekaj častnimi izjemami v našem trgu so že sklenili in si sveto obljubili, da bodo z vsemi silami in kanoni najtežjega kalibra nastopili v strnjeni vrsti proti ljudskemu kandidatu dr. Ogrizku, ker je le ta preprečil, da se ni posrečilo vrniti občini za nekaj nad pol milijona dinarjev električnega omrežja, kajti v nasprotnem primeru bi bili vsi davkoplačevalci v naši občini osrečeni s plačevanjem najmanj skozi deset let vsaj 100% električne naklade ter pomagati tako v še večji meri odplačevati konzorcijske dolge kot do sedaj s pretirano cenoto. Družba se je odločila, da bo sedaj za volitve popravila električno hišo, ki jo ima brezplačno po pogodbi iz prejšnjih let v najemu, da bi občani ne trdili več tako upravičeno, da s predrago elektriko in v razpadu stoječo hišo (ki jo je družba prejela v odličnem stanju) občutno obremenjujejo davkoplačevalce ter pomagajo zavedno uničevati občinsko premoženje, kar je dokaz v električni hiši, ki je last vseh občanov.

Poslednje vesti

Novice iz drugih držav

Še vedno negotovost usode Slovaške in Podkarpatske Rusije. O usodi Slovaške in Podkarpatske Rusije se izmenjavajo telefonični pogovori med Hitlerjem in Mussolinijem. Ta dva državnika sta prvotno hotela svetovati praški vladi: 1. Južno Slovaško naj odstopi Mažarom, 2. V Podkarpatski Rusiji naj pripade Mažarom ozemlje, v katerem so bili Mažari v večini po ljudskem številu leta 1910. 3. Usodo vzhodne Slovaške naj odloči ljudsko glasovanje. Ostale mažarske zahteve se nanašajo na takojšen odpust mažarskih vojakov iz češkoslovaške vojske, izpust političnih ujetnikov in povrnitev škode. — Mussolini in Hitler bi že bila pripravljena, da se opusti ljudsko glasovanje za vzhodno Slovaško in da pripade Bratislava Slovaški, ker mora imeti češkoslovaška vsaj eno lastno pristanišče ob Donavi. V Podkarpatski Rusiji naj bi se vršilo ljudsko glasovanje. Za primer, da bodo v Pragi pristali na omiljene druge predloge Mussolinija in Hitlerja, bo potegnila mednarodna komisija v Berlinu, katera je razmejila Nemčijo in Češko, meje med Slovaško in Mažarsko. Za primer pa, da bi vlada v Pragi odbila ta predlog Hitlerja in Mussolinija, se bo po določbah v Münchenu zopet sestala konferenca štirih velesil in ta bo končno veljavno odločila usodo Slovaške in Podkarpatske Rusije.

Judje organizirajo protifašizem v Zgornji Italiji. Judje so organizirali po Zgornji Italiji protifašizem. Na čelu tega gibanja je stal tržaški profesor Colorni, kateri je že aretiran s svojimi pomagači vred.

Domače novice

Cerkev presv. Rešnjega Telesa v Mariboru bo kmalu dogotovljena. Njena posvetitev je predvidena dne 6. novembra, blagoslovitev zvona pa na praznik Kristusa Kralja, dne 30. oktobra, popoldne. Natančnejši spored slovesnosti bomo priobčili prihodnjik.

Maribor bo imel pri volitvah v narodno skupščino 9953 volilcev.

Ranjena divja kura se zatekla v bolnišnico. Zadnje nedeljo popoldne je priletela skozi okno kirurškega oddelka mariborske splošne bolnišnice ranjena divja kura. Nekje na Pohorju jo je nekoč obstrelil, nakar se je prestrašena dvignila v zrak in se je zatekla kar v bolnišnico ravno na pravi oddelek, kjer so jo tudi obdržali.

Mož nevarno zabodel ženo. V Hotinji vasi pri Hočah se je vrnil zadnje nedeljo na dom vinjeni 45 letni posestnik Aleksander Rec. V kuhinji je pograbil dolg nož in ga je zasadil svoji ženi v levo stran prsa, da se je zgrudila nezavestna in so jo prepeljali mariborski reševalci v bolnišnico.

Neznane zaklal očeta štirih nepreskrbljenih otrok. Franc Iljaž, 40 letni posestnik iz Sp. Sušice na Bizeljskem, se je vračal v nedeljo ob pol sedmih s svojim bratom in sorodniki po cesti. Na Sp. Sušici se je poslovil od spremstva in je šel sam proti domu. Blizu stare Balonove lipe se je pripeljal za njim kolesar, kateri si je svetil s svečo, krog katere je ovil papir. Pri Balonovi lipi je zadel z vso silo ob Iljaža in ga je prevrnil v jarek. Kolesar je seve tudi padel s kolesa. To neljubo srečanje je neznanec in vinjenega kolesarja tako razljutilo, da je skočil k Iljažu in mu je zasadil nož v prsa in se nato zgubil v temo. Nož je presekil Iljažu rebra in mu je povzročil tako veliko rano, da je bilo videti pljuča. Zabodeni je še vstal, napravil kakih 30 korakov proti mostu, kjer je omahnil ob potok in obležal. Stokajčega so naši Balonovi in orožniški poveljnik, kateri stanuje v bližini. Tudi poklicani zdravnik Iljažu ni mogel več pomagati in je umrl kake četrte ure po zločinu. Na vprašanje, kdo ga je zabodel, je Iljaž pred smrtjo odgovoril: »Hrvat me je.« Rajni Iljaž je bil skrben gospodar ter zapušča ženo s štirimi nepreskrbljenimi otroci.

Ne puši v postelji! V Ljubljani na Karlovski cesti je stanoval občinski podpiranec Mihael Bartol. Zjutraj je kadil v postelji cigareto, s katero je zanetil posteljo. V sobi je nastal ogenj. Bartol si ni mogel prav pomagati, ker je brez desne roke in se je hudo opeknel po telesu. Smrti pa mu

Koledar Slov. gospodarja

Od nekdaj tako priljubljen koledar je zopet v tisku. Izšel bo ob koncu oktobra. Pošljite takoj naročilnico!

Uprava »Slov. gospodarja«
Maribor, Koroška 5

niso prizadjale opekline, ampak je podlegel po prepeljavi v bolnišnico posledicam vdihavanja strupenih plinov, kateri so se razvijali pri požaru in so oslabil Bartolova pljuča in srce.

Za las ušel smrti. Hribar Jernej, p. d. Jernač, iz Savine peči pri Kamniku, je peljal za svojega gospodarja z dvovprego les na skladišče trgovca Lenasija. Po natovorjenju se je vračal po isti občinski cesti proti hiši okrajnega cestnega odbora, preko katere vodi železniški tir. Na vozu je sedel tako, da je bil s hrbtom obrnjen proti glavnemu kolodvoru v Kamniku in ni čul bližajočega se vlaka. Gospa Pavličeva se je slučajno nahajala na vrtu za hišo, pa je opazila pretečo nesrečo, na katero je s krikom opozorila hlapca. Ko se je obrnil, je bil vlak že čisto blizu. Pognal je konje, ki so šli ravno čez tir, vendar pa je vlak že butnil v zadnji del voza s tako silo, da je hlapca vrglo z voza v bližnji jarek, voz zasukalo vzporedno z vlakom, a oba konja vrglo ob tla tako blizu tira, da so stopnice vagona drsle po njiju in jima posnele dlako po životu. K sreči ni bilo hujših posledic. Voz je bil razbit, konja sta ostala sicer živa, vendar pa je dobil eden hujšo rano v boku. Hlapec se je le nekoliko potolkel.

Po nesreči se obstrelil. Konrad Menhard, 24 letni posestniški sin, je v št. Ilju ob severni meji ob priliki trgovca ustrelil iz stare puške, katero mu je razneslo in raztrgalo desno dlan roke. Spravili so ga v bolnišnico.

Iz naših društev

Hoče. Prosветno društvo priredi v nedeljo, dne 23. oktobra, ob 15 in ob 19.30 v Slomšekovem domu krasno igro v štirih dejanjih: »Stric v toplicah.« Smeha ne bo manjkalo. Nastopi novi pomnoženi tamburaški zbor. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dramlje. Dne 30. oktobra priredi Prosветno društvo Slomšek v dvorani Slomškovega župnijskega doma telovadno akademijo z igro »Krčmar pri zvitem rogu«.

Slovenska Bistrica. V nedeljo se je odprla na novo urejena »Farna knjižnica«, ki je nameščena na galeriji Slomškovega doma. Odprta je vsako nedeljo od 9 do 10. Farani, pridno segajte po knjigah!

Pri »Starinarju«, Zidanšek, Maribor, Koroška 6, kupite najceneje ostanke iz tovarn: žamet, barhent, cajg, oksford, flanela, svilnat popelin, belo, rjavo platno; žametaste oblečke od 13 din, moške in ženske srajce, hlače, predpasnike, fantovske oblečke, gate, imletti za perje; šivalni stroj 400 din, postelja, omara za perilo, trd les, 140 din.

Kmečka trgovina

Kmečka prireditve v Mariboru

Zanimanje za perutninarstvo razstavo, o kateri smo poročali že zadnjič, je vedno večje. Pri slovesni otvoritvi razstave v soboto, 22. oktobra, ob 11 dopoldne bo poleg g. bana dr. Natlačena, ki bo razstavo otvoril, navzoč tudi kmetijski minister Stankovič in načelnik oddelka za živinorejo pri kmetijskem ministrstvu Cvijanovič.

Za obisk razstave je dovoljena polovična vožnja na železnicah od 18. do 26. oktobra. Posamezna vstopnica stane 3 din, v skupinah pa po 1 din za osebo. S to vstopnico si bo lahko vsak ogledal perutninarstvo razstavo kakor tudi vzorčni sadni sejem.

Razstava je izključno kmečka prireditve, zato jo naj obišče čim več kmečkih ljudi, posebno gospodinje, ki rede kokoši.

Trgovina s sadjem

Je v dneh mednarodne napetosti skoraj popolnoma zastala. S tem v zvezi je tudi cena jabolk zelo padla. Edino zadruga pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, ki je organizirala prodajo sadja na združni podlagi, je še tudi v teh kritičnih dneh kupovala jabolka po 2.50 do 3 din kg ter s tem držala splošno ceno jabolk kolikor toliko na primerni višini. Bila je sicer v nevarnosti, da ji sadje, ki ga je vskladila, v primeru izbruha sovražnosti segnijo. Ta nevarnost je sedaj odstranjena in organizaciji se obetajo boljši časi. Sadjarjem v Slov. goricah je pa organizacija velikokrat koristila, kajti vzdržala je v najtežjih momentih, ko bi v primeru, če organizacije ne bi bilo, bilo sadje izgubilo vsako ceno.

Sadje se sedaj spet lahko izvažajo. Vendar trgovina s njim ni nič kaj živahna, ker so ljudje v glavnem zaposleni s trgovino. V preteklem tednu je bilo v Svečini in drugod sklenjenih nekaj kupčij v glavnem za sorto »kanadko«, ki je bila prodana v Svečini prevzeta po 3 din. Za kanadko Ia nad 7 cm v premeru so pa nekateri francoski kupci v Svečini ponujali 3.30 din za kg, vendar pa kmetje, ki imajo tako lepo blago, ne dajo jabolk tudi ne za 3.30 din, ker pričakujejo še boljše ceno. Prodajajo le tisti, ki za sadje nimajo primernih shramb, vsi ostali pa sadje raje hranijo.

Razmere na našem lesnem trgu

Ko se je priključila Avstrija k Nemčiji, je vse govorilo, da se bo sedaj dvignil naš lesni izvoz v Italijo in Mažarsko. To upanje se ni uresničilo. Italijanski izvoz se je sicer dvignil, zaradi težav s plačili izvoza pa se je ustavil. Mažarska pa še vedno odlašala z uvozom lesa. Edino v Anglijo se je izvoz res dvignil, sedaj pa je popolnoma zastal, da imajo naši ljudje škodo, ker jim je ostal pripravljen les.

Sedaj je Rusija znižala izvozne lesne kvote in položaj se je nekoliko zboljšal.

Nemčija je res kupovala pri nas mnogo lesa, toda samo les, ki ga je potrebovala za vojsko. Ves mehki les pa je kupovala le v Rusiji in ne pri nas.

Razveseljivo pa je, da se je povečal odjem lesa na domačem trgu, kar dokazuje, da so se gospodarske razmere pri nas zboljšale.

Vendar pa o resničnem zboljšanju razmer na lesnem trgu samem še ne moremo govoriti, kar najbolj dokazuje to, da še vedno stoji 20 odstotkov lesnih obratov.

Zaposlenost v Sloveniji

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je izdal statistiko o zaposlitvi delavskih moči v Sloveniji v mesecu septembru. Iz tega poročila je razvidno, da smo imeli letos ob koncu septembra več zaposlenih delavcev kot lani ob istem času. Skupno je bilo ob koncu septembra zavarovanih pri OUZD 103.972 oseb. To je že znatno višje število kakor leta 1930, ko se pri nas še ni začela znana kriza. Ne narašča pa samo zaposlenost, temveč se dviga tudi povprečna meza. Lanskega septembra je znašala še 25.50 din na osebo, letos pa že 26.50 din. Zaposlenost delavstva in višina meze znatno vpliva na trg s kmečkimi pridelki. Čim več rok ima delo in čim boljše so za ta posel plačane, tem več si lahko privoščijo.

Goveja živina

V zadnjem tednu so zabeležene sledeče živinске cene: Brežice: voli 5, 4.50 in 4 din, telice 5, 4.50 in 3 din, krave 4.50, 3.50 in 2 din, teleta

6 in 5 din. — Dravograd: voli 5, 4.50 in 4 din, telice 5, 4.50 in 4 din, krave 3.50, 3 in 2.50 din, teleta 7 in 6 din. — Zagorje ob Savi: voli 5 do 5.50 din, plemenski bik 6 din, krave za meso 3 din za kg žive teže, plemenske krave 2000 din glava. — Litija: voli 4—5.75 din, plemenske krave 4 din, za meso 2—3 din, telice plemenske 4, za meso 4—4.50 din. — Novo mesto: volov je bilo prodanih 110 po 1800 do 3700 din, krav je bilo prodanih 45 po 900 do 2800 din, 12 juncev od 600 do 2600 din, 15 telic od 600 do 2100 din. — Laško: voli 6.25, 5.50 in 4.75 din, telice 5.50, 5 in 4.50 din, krave 4.25, 4 in 3—3.50 din, teleta 6—7 in 5 din. — Murska Sobota: bik 5—6, 4—5 in 3.50—4 din, telice 4—5, 4 in 3.50—4 din, krave 4, 3 in 2 din, teleta 5—5.50 in 4—5 din.

Svinje

Na sejmu v Novem mestu so se prodajali prašiči od 90 do 960 din za glavo. Kupčija je bila živahna, vendar so šle cene nekoliko nazaj. — V Laškem je cena debelim svinjam 10 din, suhim 9.50 din za kg. — V Murski Soboti se prodajajo špeharji po 10—11 din, pršutarji pa po 9 din. — V Zagorju ob Savi so mladi pujski po 150 din komad. — V Dravogradu so debele svinje po 13 din, suhe po 12 din za kg žive teže.

Hmelj

Minuli teden je bilo nakupovanje hmelja zopet živahnejše in je ponovno prišlo do velikih zaključkov. Cene so ostale v glavnem nespremenjene ter se plačuje slejkoprej za boljše in najboljše blago 28—30 din, izjemoma pa tudi nekaj več za kilogram. Zaključna tendenca je ostala nespremenjena čvrsta.

Tržne cene v Celju

Govedina: v mesnicah 11—12 din, na trgu 10 do 12 din, vampi 6 din, pljučka 6 din, jetra 10 do 12 din, ledvice 12 din, loj 6 din za 1 kg. — Teletina: 1 kg telečjega mesa 10—14 din, jeter 14 din, plju 12 din. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 15—18 din, pljuč 8 din, jeter 12 din, glave 9 din, slanina 16—17 din, suhe slanina 18—20

din, masti 18 din, šunke 20 din, prekajenega mesa 16—18 din, prekajenih parkljev 9 din, prekajene glave 12 din, jezika 20 din. — Perutnina: piščanec 12—20 din, kokoš 20—28 din, rača 20 din, gos 40 din, domači zajec 5—15 din. — Mleko, maslo, jajca, sir: liter mleka 1.75—2 din, kisle smetane 10—12 din, 1 kg surovega masla 24—28 din, čajnega 30—36 din, masla 24 din, bohinskega sira 24—28 din, trapistovskega sira 16—28 din, polementalkega sira 30 din, sirčka 6 din, jajce 1 din. — Sadje: 1 kg jabolk 3—5 din, hrušk 6—8 din, breskev 4—8 din, kostanja 3.50, orehov 10 din, luščenih orehov 36 din, češpelj 4—6 din, suhih češpelj 9—12 din, suhih hrušk 7 din, grozdja 4—6 din.

Tržne cene v Mariboru

Na trgu v soboto, 15. oktobra, so imeli pridelki in jestvine sledeče cene: Meso: govedina 6 do 12 din goveje salo 15—16, svinjsko meso 13—15, slanina 14—15, jetra 8—10, rebra 10—12, zajec 13—14 din za kg. — Zelenjava: krompir kg 0.60—1.25 din, čebula 2—4, česen 4—7, kisló zelje 3, kisló repa 2, hren 8—9, paradižnik 4 din, zelje komad 0.50—2 din, 2—3 komade repe 1, kumarec komad 0.50—1, 8—15 komadov zelene paprike 1 din, karfiola 1—8, ohrovt 0.50—1.50, zelena 0.50—2.50, buča 0.50—2, šopek peteršilja 0.50—1, glavata solata komad 0.50—1.50, endivija komad 0.25—1 din, kup motovilca, radiča, špinache in fižola v stročju 1 din, por komad 0.25 do 1 din, kup vrtnega korenja 0.50—1 din, 2—3 kolerabe 1 din. — Sadje: jabolka 2—6 din, hruške 6—10, slive 8—9, breskve 4—8, grozdje 3—8, celi orehi 10, luščeni 32, kostanj 3—4 din za kg, liter 2 din, pečeni kostanj liter 6 din. — Žito: pšenica 1.75—2 din, rž 1.50—1.75, ječmen 1.25—1.50, koruza 1.50—1.75, oves 1, proso 1.25 do 1.50, ajda 1.50, fižol 1.50—2.50 din kg. — Mlečni izdelki: smetana 7.50—10 din kg, mleko liter 1.50—2 din, surovo maslo kg 24, čajno 28—32, domači sir 8—10 din kg; jajca komad 70 par. — Parutnina: kokoš 18—25 din, par piščancev 20—50, gos 30—40, puran 30—50, rača 12—18 din. — Krma: sladko seno 0.70—0.80 din, kisló seno 0.50, otava 0.70 din za kg.

Razgovori z našimi naročniki

Revizija odmere rente in doklade. I. R. Sp. L. Da bi Vam mogli povsem pravilno in določno odgovoriti, bi bilo potrebno, da nam pošljete vse listine, odnosno odloke, ki ste jih sprejeli od dneva poškodbe naprej. Kje ste bili uslužbeni (pri katerem podjetju)?

Spor zaradi meje — nepriznanje bukovega štorja kot mejnika. J. M. Neka velika bukev, odnosno sedaj njen štor, je preko 30 let bila priznavana kot tromejnik med parcelami treh mejašev. Pred dvema letoma pa je eden izmed mejašev pograbil listje, pri čemer je mejo pri navedenem štoru prekoračil; v zadnjem času pa celo zahteva odškodnino za par dreves, katera sta ostala dva mejaša posekala na svetu, ki je — kakor kaže štor — njuna last. — Ako ste Vi, včevši Vaše lastninske prednike, res preko 30 let javno, brez prošnje in mirno hasnovali svojo parcelo do navedene bukke in se Vam bo posrečilo to dokazati, se Vam ni treba bati, da bi mogel mejaš doseči spremembo meje v Vašo škodo, niti Vam ne bo treba plačati odškodnine za drevesa, ki ste jih posekali na svetu, katerega ste na omenjeni način hasnovali. Stroške eventualne pravde bo moral plačati tisti, ki bo pravdo izgubil. V primeru, da bi mejaš predlagal ureditev meje v nepravdnem postopanju, tedaj bi moral dotičnik, ki bi si najel odvetnika, le-tega sam plačati, ne glede na to, kako bi sodišče mejo določilo.

Odprava uši pri psih. T. P. Imate dolgoletnega psička, kateremu vzlic vsej negi in mazanju s petrolejem ne morete odpraviti uši. — Mažite psička z zmesjo petroleja in ripsovega olja (vsakega do polovice) in to vsakih pet dni; na ta način bodo uši kmalu res temeljito odpravljene, odnosno uničene.

Oče se protivi testamentu starega očeta. M. K. Stari oče je napravil testament, s katerim je del zapuščine zapisal otrokom še živečega sina. Ta sin se temu protivi in grozi s tožbo. Vprašate, ali je testament veljaven. — Navedeni sin

bo mogel testament le v toliko izpodbijati, v kolikor bi bil prikraščen v svojem nujnem dednem deležu, ki znaša polovico zakonitega. Po zakonu bi morali vsi sinovi dedovati enak dedni delež; polovico tega, kar bi odpadlo na enega sina, more oče (odnosno stari oče) nespodbojno zapustiti otrokom tega sina.

Kolkovina za »obračun«. P. K. Upniku ste plačali 6000 din, na kar Vam je izročil »obračun«. Davčna uprava je ta »obračun« videla in zahtevala od Vas 150 din kazni, ker »obračun« ni bil kolkovan s 30 din. — Očitno ne gre za obračun (ta bi bil takse prost), marveč za pobotnico o sprejemu zneska 6000 din. Od take pobotnice (čeprav bi bila vnesena v kak obračun), je treba plačati pol odstotka takse. Kazen zaradi opustitve kolkovanja znaša trikratni znesek predpisane takse. Ako pa kazen takoj plačate, odnosno se odpoveste pritožbi, zadošča dvakratni znesek.

Uveljavljenje dedne pravice staršev; zastaranje v 30 letih. Aleksander N. v P. Leta 1882 je umrl posestnik, ki je zapustil četrtino svoje imovine hlapcu, tri četrtine pa so dedovali njegovi otroci. Imovina je obstajala iz 36 oralov zemlje in mlina. Mlin so si kratko malo prisvojili navedeni otroci, češ, da hlapcu ne pritiče. Kot vnuk omenjenega hlapca, ki ste prevzeli četrtino zemljišč, vprašate, ali in kako bi si mogli izposlovati pravico do četrtine mlina. — Vaša, odnosno Vašega deda-hlapca pravica do mlina je žal že zastarala, in sicer v predmetnem primeru s potekom 30 let od smrti posestnika, ne glede na to, ali ste Vi, odnosno ded za mlin vedela ali ne. Tudi zaradi goljufije ne morete nikogar več prijeti, ker je zastarala pravica do kazenskega pregona, kakor tudi civilna odškodninska tožba. — V kolikor pišete, da je v zemljiški knjigi lastnina parcele, na kateri stoji mlin, vpisana na ime vseh dedičev, lastnina mlina pa na ime v letu 1882 umrlega posestnika, se nam to ne zdi verjetno, ker bi nasprotovalo našim, pa tudi bivšim mažarskim zakonom. Po zakonu velja, da, ako ste Vi so-

lastnik parcele, na kateri stoji mlin, tedaj ste tudi solastnik mлина, razen, ako ni kakega posebnega nasprotnega dogovora. Glasom prisojilne listine, ki ste jo poslali v pogled, so bila podedovana zemljišča razdeljena med posamezne dediče in so v listini navedene parcele, katere je posameznik dobil. Poglejte, na kateri parceli stoji mlin. — Pravilnik za voditev zemljiških knjig je založila tiskarna »Merkur« v Ljubljani in stane oроširan 14 din.

Zagraditev sadovnjaka. I. I. S. Ste lastnik sadovnjaka. Na obeh straneh sadovnjaka imata sosedja svojo hišo. Odkar pomnite (50 let), je bil sadovnjak zagrajen. Pred par leti je en sosed nasadil trsje pod kap svoje hiše, od Vas pa zahteval, da odžagate prečke plota, da si napravi vrata »za oskrbovanje trsa in hrama«. Vi ste mu ugodili, ker se niste hoteli pripraviti. Letos je tudi drugi sosed zahteval prehod, odnosno vhod skozi Vaš plot in ste tudi temu ugodili. To stane pa Vam je postalo nezgodno, zlasti ker prvi sosed zlorablja prehod in Vam odnaša sadje; zato bi radi napravili nov plot in dovolili sosedu prehod le, kadar bi bil res potreben zaradi popravila njunih hiš. — Praviloma ima vsakdo pravico svoj svet zagraditi. V predmetnem primeru bi bilo rešiti vprašanje, ali sta si sosedja pridobila služnostno pravico neoviranega prehoda skozi Vaš sadovnjak, odnosno plot, ali pa je šlo le za preklicljivo sosedsko uslugo od Vaše strani. Sodišča stoji navadno na stališču, da kmet sicer rad kaj dovoli iz usluge na prošnjo, da pa se služnosti, odnosno ustanovitve služnostnih pravic boji. Zato v dvomu smatrajo, da gre za uslugo, ki jo je možno preklicati in ne za nepreklicljivo služnostno pravico. V Vašem primeru bi govorila za uslugo okolnost, da sosed nista hodila preko Vašega sadovnjaka in skozi Vaš plot, dokler jima tega niste sami dovolili, in da nista za dovoljenje prehoda ničesar dala. — Svetujemo Vam, da — preden napravite nov plot in zaprete prehod — poskusite stvar s sosedji sporazumno urediti; po potrebi ju povabite na kak uradni dan k sodišču k poskusu poravnave. — V vsakem primeru pa, čeprav bi šlo za služnostno pravico, se le-ta ne sme razširjevati, odnosno izvrševati v večjem obsegu nego je bila dogovorjena; zato smete sosedu prepovedati prehod, ako nima pri trsih in hramu nikakega oskrbovalnega posla. Seve ga lahko — ako res odnaša Vaše sadje — ovadite orožnikom zaradi tatvine in bo sodišče že poskrbelo, da bo s tatvinami prenehal.

A. in M. Macuh. Na vajino prošnjo za nasvet smo vama odgovorili — kolikor smo pač mogli brez vpogleda v notarski zapis in sodne, odnosno izvršilne spise — že v »Slov. gospodarju« 5. 8. 1936 in 15. 6. 1938. Bolj določnega odgovora vama tudi na podlagi vajinih poznejših dopisov žal ne moremo dati. Ako vama sodnik okrajnega sodišča, kjer se nahajajo zadevni spisi, na uradni

dan ne bo dal potrebnega pravnega pouka, se obrnite — pisмено ali ustno — na predsednika nadrejenega okrožnega sodišča.

Pravica žene, zapustiti svojo polovico posestva otrokom. Maribor. Vprašate, ali žena lahko napravi testament, s katerim bi v primeru, da umre pred svojim možem, postavila za dediče svoje polovice posestva otroke. — V splošnem zakonska žena lahko svobodno poslednjevoljno odloča o svoji zapuščini, kajti mož nima nikake pravice do nujnega dednega deleža. Ako je žena že prej z dedno pogodbo razpolagala s svojo zapuščino, ne more brez soglasja z možem-sopogodbenikom pozneje drugače testirati. Ako je žena pred notarjem podpisala v neki pogodbi točko, odnosno odstavček, glasom katerega sme mož prevzeti ženino zapuščino v naravi v last, otroke pa naj izplača v denarju, lahko s testamentom določi, naj bodo otroci dediči vse njene zapuščine in bi bila vezana le v toliko, da ostane možu pravica do prevzema zapuščine v naravi, tako, da bi otroci dobili izplačano vrednost zapuščine v denarju. — Žena bi se težko izgovarjala s tem, da je gornjo točko preslišala, ko ji je notar prečital pogodbo. Ako pa res ni zadevno ničesar dogovorila z možem ne doma ne pri notarju in niti ni bila pri notarju istočasno z možem, ji bo verjetno uspelo doseči razveljavljenje dotičnega odstavka, odnosno prevzemne pravice moževe. Najbolje bo, da ji da mož pisмено izjavo, da se tej prevzemni pravici odpove; to izjavo naj žena priklupi testamentu. Ako se mož ne bi hotel odpovedati prevzemni pravici, bi ga morala žena tožiti na priznanje neveljavnosti zadevnega dogovora (odnosno odstavka) v notarskem zapisu.

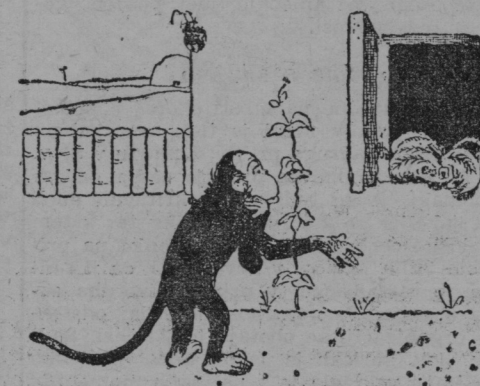
Kdo naj plača odškodnino zaradi prekomernih voženj? I. K. »Gospodar« je prodal del gozda »za posekat«, kupec je napravil več sto klafter drv, ki so bila zvožena preko Vašega sveta »po mejaški cesti«; vprašate, kdo mora plačati »prekomerno vožnjo« in popraviljanje ceste, ali prodajalec ali kupec ali vozniki. — Kdo ima pravico voziti po omenjeni »mejaški cesti«? Ako ima to pravico le lastnik gozda (»gospodar«) in ste vožnje drv dovolili z ozirom na to pravico, tedaj Vam jamči on za škodo, ki ste jo utrpeli zaradi prekomernih voženj. Po občem drž. zakonu mora itak potrošek za vzdrževanje in popraviljanje stvari, ki je določena za služnost, praviloma trpeti služnostni upravičenec. Ako bi pot uporabljal tudi Vi, morate k potrošku prispevati sorazmerno Vaši uporabi.

Uporaba ajdove slame za steljo. T. J. Slišali ste, da se ajdove slame ne sme uporabljati za steljo ne živini, ne svinjam, češ, da jo sicer bolijo noge. Vprašate, da-li je to res. — Naši gospodarski strokovnjaki o zatrtjevanju škodljivosti ničesar ne vedo. Zato lahko mirno nastiljate z ajdovo slamo.

Premetena opica

Lovlec prihaja! Joj, kaj bo sedaj?

Oho, damski klobuk! Ta pa pride ravno prav!

In še lapuhov list pride pod roko — ne, pod tacco!

Malo nerodno je tako-le narobe-svet hoditi: glavo pri tleh — rep pokonci! Toda sila kola lomi — in opica se v tej našemljenosti ni prav nič bala lovca...

Ali vidite noja tam za ograjo? Gleda sicer proti lovcu, toda ga ne vidi — ker je to le rep opice. Pa kdo bi zameril opici, če ne vidi z repom lovca, ko lovec ne vidi opice z očmi in gre kar lepo mimo!...

Našim malčkom

Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

41

S krova so se neopaženo spustili v čoln in na vso moč odveslali. Toda niso krenili v nesto, marveč so ga obšli v širokem loku. Veslali so vso noč.

Ko je vzšlo sonce, so pristali na zapuščenih obalah. Zaman so se ozirali po obzorju. Nihče jih ni zasledoval. Čoln so pustili ob bregu in se podali na pot v domovino.

(Dalje prihodnjič)

Ogrski kraljevi zaklad v Donavi

Že več ko 400 let leži na dnu Donave med Parkanya in Ostrogonom večji del zaklada nekdanjega ogrskega kralja Ludovika. Turški sultan Soliman Veliki je namreč pridrl z močno vojsko na Ogrsko. V bitki pri Mohaču leta 1526 se mu je s svojo manjšo armado postavil po robu ogrski kralj Ludovik, ki pa je bil premagan in je obležal na bojišču. Ludovikova vdova je hotela rešiti kraljevi zaklad, ki je bil spravljen v Budimu. Dala ga je naložiti na ladjo ter ga prepegljati iz Budima na Dunaj. Turki pa so zapazili ladjo, ki je vozila ta zaklad. Z bregov so jo napadli in potopili. Z ladjo vred se je potopil tudi ogrski kronski zaklad. Kakor sedaj poročajo mažarski listi, je dobro znano, kje se je bila takrat ladja potopila. Tam hočejo sedaj z bagerjem preiskati vse dno Donave. To delo bodo opravljali docela sistematično. Pravijo, da prav nič ne dvomijo, da bodo brez posebnih težav našli ostanke potopljene ladje, nakar bodo lahko 400 let pogreznjeni zaklad dvignili.

Slovo od konjev

V zvezi s preureditvijo celotne angleške vojske bodo konjenišvo skoraj popolnoma odpravili ter ga spremenili v motorizirane polke. Začeli bodo s 4. dragonskim polkom v Edinburgu. Pri zadnji paradi tega polka so imeli svojevrstno poslovlilno svečanost. Častniki in moštvo so se poslovlili od konj. General, ki je prisostvoval parad, je v svojem nagovoru spomnil na to, da obstoji polk že 250 let. V tem času so bili konji vedno zvesti tovariši vojakov, toda časi se spreminjajo in prišel je žalostni trenutek, ko se je treba od konjev posloviti.

Pes s šestimi nogami

Na sejem v Karcagu na Mažarskem je prišel te dni neki kmet s psom, ki je imel šest nog. Sprednje noge živali so normalne, na zadnjih pa ima še dve manjši nogi.

Ukradena nevesta

Reimmichlova povest podomačena

3

»Že dobro, že dobro... Če se ti tudi posreči, da ga premotiš, jaz vem še za drugo pot — na sodnijo. Potem bo vsemu svetu očitno, da si ubijalka.«

»Ubijalka nisem! Ti-i-i!« je zavpilo dekle in zagorelo od jeze.

»Kaj neki drugega, ha?«

»Jaz nisem hotela. Jaz si še v misel nisem vzela, da bi moglo tako biti.«

»Tako se ti zagovarjajo vsi zločinci. Ali sodnija ne gleda na to, kako se napleta obtoženec, ampak samo na to, kaj je storil.«

Leja se je spet bridko zajokala. Nekaj minut je minulo, potem je počasi dvignila plavalaso glavo in je poprosila z mehkim, pretresljivim glasom:

»Tonč, imej usmiljenje, pusti mi to malo moje sreče! Vse žive dni si nisem nič dobrega užila.«

»Ali misliš, da sem jaz kar vedno v sreči plaval? Meni je bilo huje ko tebi,« je zagodrnjal Tonč.

»Vse življenje ti bom hvaležna — nikar me v nesrečo ne pehaj!«

»Saj sama siliš v nesrečo, če hočeš po sili tega faliranega študenta.«

»Za božjo voljo, pamet si posodi — saj midva nisva drug za drugega, midva bi bila nesrečna!«

»Jaz pa pravim, da si ti prava zame, in vse bi storil, da bi bila srečna.«

»Ne meni se ti za mojo srečo; nočem je od tebe pa nočem,« se je dekle upiralo.

V Tončevem desnem očesu je zasijal zoprn plamen, z levim pa je škilil v stran. Odvrnil ji je hladno in zamolklo:

»Če nočeš, pa nočeš. Ali pomnila boš!«

»Otresi se takih misli! Pusti me! Vzela te ne bom nikoli.«

»Potem moraš ostati sama. Tudi katerega drugega ne smeš vzeti.«

»Kaj imaš od tega, če ostanem sama?«

»Tudi jaz ostanem sam in mislil si bom, da sva si par.«

»Neumnež! ... Daj si vendar dopovedati, da se Hanzeju ne morem več umakniti, ko je že vse pripravljeno! Kaki bi bili marnji! Vsa fara bi bila pokonci.«

»Še večji bodo marnji, če bo vsa fara izvedela: Žnidarjeva Leja je svojo mačeho ubila.«

»Ubila je nisem. Tega mi nihče ne sme reči,« je kriknila Leja.

»Imam bistre oči in tenek sluh. Kar sem videl in čul, tega mi ne moreš utajiti — sodniji tudi ne.«

Leja je vzkripela od jeze. Kri ji je butnila v glavo in vsa iz sebe se je zadržala:

»Ti Judež ti, vohaš okoli kakor špijon! Le pojdi, kar pri tej priči pojdi na sodnijo in me zatoži — še danes — kar zdaj!«

»Hehe, meni se ne mudi, jaz že lahko še počakam,« se je porogljivo zarežal.

»Na kaj boš čakal?«

»Da vidim, kaj boš napravila.«

»Jutri pojdem na sodnijo in bom sama vse povedala.«

»Ali si znorela?« je vzrotil. »Menda se ti ne ljubi deset, petnajst let sedeti.«

Dekle se je od groze streslo, potem pa je spet trmasto nadaljevalo:

»Vseeno mi je. Rajši grem sama, kakor da bi se od tebe dala tja zavleči.«

Tonč je zaškilil v daljavo. Nato je dejal zopet po svoje porogljivo in hladno:

»Stori, kakor sama hočeš! Mene se ti ni treba bati, če pustiš misel na ženitev.«

»Ali če je ne pustim, kaj tedaj?« je zaškrtnila Leja.

»Tedaj ga pa kar vzemi, svojega petelina petelinastega! Ničesar ne bom storil in bom počakal, dokler ne čujem, da si se zvezala.«

»In potem?«

»Potem si le en dan še na varnem. Drugi dan bodo prišli orožniki pote.«

»Brez srca si, sram te bodi! Svoje žive dni te ne bom pozabila, grdoba ti!« je zavreščala Leja.

V Tončev blede obraz je šnila kri. Začel je še mirno, potem pa se je bolj in bolj razburil:

»Le regljaj, le regljaj, besede so zastonj... Ali zapomni si nekaj! Če jaz ne smem imeti sreče, je tudi ti ne smeš imeti. V nesrečo in smrt vaju bom pahnil, tebe in tvojega — tvojega Anžuha. Bosta še videla, kako jaz vračujem.«

Pri teh besedah se je zasukal in mahnil skozi grmovje v hrib. Po tridesetih, štiridesetih korakih pa se je vrnil, stopil k dekletu in ji sikaje zašepnil na uho:

»Ne počenjaj neumnosti in ne izdajaj se sama — ne Hanzeju, še manj pa pred sodnijo! Dokler nisi omožena, se ti ni treba bati, da bi ti kaj storil... Če pa si ne posodiš pameti, se snideva prihodnjič na sodniji.«

Oplazil jo je z dolgim, škilavim pogledom, potem je odvihral. Leja je obsedela na klopi. Šele čez dobro uro, ko se je jelo že mračiti, je vstala in se vsa solzéna vrnila na vas.

III.

Hanzej, Lejin ženin, je bil sin Macigojevega Štefija, ki je imel četrte ure nad vasjo na hribu svojo bajtnijo — toliko, da je lahko redil kravo ali tri koze.

Ko je bilo Hanzeju devet, njegovi sestri Tini pa sedem let, je oče umrl. Hudo, hudo je trpela mati, da je nagarala in pridelala toliko, da so imeli kaj jesti in za silo tudi kaj obleči.

Deček je bil bister pob; dobri ljudje so pomagali materi, da ga je mogla dati v šole, da bi zapel kdaj novo mašo in postal gospod.

Do sedme gimnazije je šlo vse dobro in Hanzej je prinesel vsako leto lepše spričevalo. Ko pa je izbruhnila Svetovna vojska, so leta 1915. tudi njega potrdili in ga poslali s planinskim polkom na fronto. Bil je živ fant in se je korajžno postavil, tako da je dobil veliko srebrno medaljo.

Ob prevratu so Lahi z mnogimi drugimi tudi njega ujeli in ga gnali v ujetniški tabor blizu Genove. Ko se je leta 1919. vrnil domov, mu je bila mati že čisto pri kraju; toliko, da sta se še zadnjič videla — pičel mesec nato mu je že umrla.

Študiranje ga zdaj ni več veselilo; ostal je doma in je sprejel službo občinskega tajnika in občinskega gozdarja. S to dvojno službo si je zaslužil lep denar in — ker je po materini sestri še precej nekaj podežoval — je lahko jel misliti, kako bi si bajto čedno in udobno popravil. Podrl jo je do polovice, potegnul nov zid in speljal okoli in okoli lesen hodnik, kakor ga imajo domačije po Ziljski dolini. Tina, ki je bratu gospodinjala, je postavila na ograjo viseče nageljne, fuksije in pelargonije. Vse je občudovalo lepo Hanzejevo hišico, ki je veljala zdaj za najlepšo v kraju.

Ko je bil dom tako lepo urejen, je Tina jela brata nagovarjati, naj se oženi, kajti sama si je že od zgodnje mladosti želela v samostan. Hanzeju pa se z ženitvijo nikamor ni mudilo. Bil je vesel in židane volje, povsod so ga imeli radi, rad je zahajal med ljudi, vedel je zanimivo pripovedovati, kako je na vojski bilo in kaj je veselega kot študent doživel. Imel je tudi lep glas in je bil za tenorista v pevskem zboru.

Seveda so se dekleta rada smukala okoli njega, lahko bi bil dobil najbogatejšo v fari; ali z nobeno ni napravil resnice, samo za kratek čas se jim je vdal, podražil zdaj to, zdaj drugo, vezati pa se z nobeno ni maral.

»Kje naj si vzamem časa za ženitev?« se je smejal sestri, kadar ga je ta začela nagovarjati. »Saj mi ga delo ne pusti. Poleti moram, kadar utegnem, v les; pozimi pa, če se morem utrgati, moram na dilce, da ne pozabim smučanja.« (Dalje sledi)

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

- Iščem službo vinarja z malo družino. Naslov v upravi. 1548
- Mizarski vajenec se sprejme takoj. Mizarstvo Verzel Alojz, Maribor, Vrbanova ulica 1. 1549
- Gospodinjstvo sprejemam v mlin. A. Mlinar, Sv. Lenart, Laško. 1550
- Zastopnike v vseh večjih krajih bivše mariborske oblasti išče velika zavarovalnica proti fiksumu in proviziji. Ponudbe pod »Vpeljan 1551« na upravo.
- Sprejme se vinar, pet delovnih odrastlih moči, vsaj dva moška. Ponudbe na upravo »Slov. gospodarja«. 1559
- Razglas! Sprejemam najemnika z gotovino na posestvo v bližini Maribora. Naslov v upravi. 1563
- Iščem vinarstvo, 2—3 delovne moči z lastno kravo. Naslov v upravi. 1562
- Zakonski par išče službo majerja. Kolar Ivan, pošta Loka pri Žusmu. 1567
- Takoj sprejemam šiviljsko vajenico in pomočnico (začasno). Farazin, Sv. Marjeta ob Pesnici. 1569
- Sprejme se natakara, večša slovenskega in nemškega jezika. Naslov pri upravi lista. 1577
- Boljša služkinja, ki je zmožna sama voditi gospodinjstvo na srednjem posestvu, se sprejme. Vprašati: Restavracija »Union«, Maribor. 1570
- Sprejemam kmečkega fanta za vrtna dela. Plača po dogovoru. Naslov v upravi. 1571

POSESTVA:

- Prodajam hišo: dve sobi, kuhinja, predsoba, pralnica, dva svinjaka, klet, vse pod dvema ključema, vrt in sadovnjak. Vičava 13, Ptuj. 1522
- Tri orale zemlje med Tepanjem in Pobrežjem pri Konjicah se da takoj v najem. Ana Gosnik, Maribor, Mlinska 31. 1537
- Prodajam hišo z gospodarskim poslopjem, tri in pol orala zemlje. Cena 60.000 din. Marušev, ob cesti Ormož—Vinica—Varaždin. Prostor zelo primeren tudi za trgovca. Vprašati: Štefan Kukec, nadziralnik židovskega pokopališča, Varaždin. 1556
- Proda se trgovska hiša s posestvom. Je sposobna za vsako obrt, tik banovinske ceste, pri farni cerkvi, z vsakim vlakom se pripelje do hiše. Naslov v upravi. 1560
- Lepo posestvo, 12 oralov, zidano stanovanjsko in gospodarsko poslopje, z opeko krito, na sončni legi, tik Maribora, prodam. Wombek Alojz, Rošpoh 10. 1565
- Kupim posestvo, plačam takoj. Grolegger Franc, Špitalič, p. Konjice. 1566
- Proda se v Desnjaku 4 pluge prvovrstnih njiv, primerno tudi za stavbišče. Natančnejša pojasnila daje Jože Prelog, posestnik v Desnjaku, Ljutomer. 1568

RAZNO:

- Priporoča se Kupčičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gori! 1427
- Jažbolčne peške prodaja: Lešnik Ivan, št. Janž, pošta Velenje. 1564

Lepe in trpežne fantovske obleke za šolo in dom od 50 din naprej, izdelek domače obrti, kupite najbolje v trgovini Jurij Kokol, Maribor, Glavni trg 24 (pri avtobusni postaji). 1227

Iz lastne pletarne čepice in puloverje za deco 20 din, jopice za dame 25 din, puloverje za moške 35 din in boljše v veliki izbiri pri »Luna«, samo Glavni trg št. 24 v Mariboru. 1296

Nov redilni prašek »Redin« za prašice. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašice. Zadoštuje samo en zavitek za enega prašiča ter stane 6 din, po pošti 12 din, trije zavitki po pošti 24 din, deset zavitkov po pošti 72 din, ter priporočamo, da naroči eden za več sosedov skupaj. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Maribor, Gosposka 33. 1507

Kompletno moško obleko, izdelek domače obrti, za din 150, 180, 210 in 240, kupite najbolje v trgovini Jurij Kokol, Maribor, Glavni trg 24 (pri avtobusni postaji). 1227

Kupujem staro zlato, srebrni denar (krona, goldinarje, tolarje) po najvišji ceni. Stumpf Alojz, zlatar, Maribor, Koroška cesta 8. 1154

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 1452

V Ptuju zraven koločvora si lahko ogledate našo trsnico, v kateri je nad 20 sort trsnega izbora na raznih podlagah in v kateri je dosegla rast poganjkov 70—100 cm. — V nasadih pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah pa imamo sadno drevje in nad vse lepe sadne divjake. Naročite že sedaj od trsnice in drevesnice Čeh, Sv. Bolfank v Slov. goricah. Ceniki zastonj! 1303

Vsakovrstno manufakturno blago, robce, odeje, pletenine, perilo, predpasnike itd. kupite dobro in poceni v trgovini Jurij Kokol, Maribor, Glavni trg 24 (pri avtobusni postaji). 1227

Dam za svojega 20 mesecev starega fantka. Kovarčič Anton, Preša, Majšperg. 1557

Prodajam bencin motor na dva cilindra, šest konjskih sil, za 5000 din. Uranjek Franc, Planica, Fram. 1558

2500 din potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno doma. Dopise: »Anos«, Maribor, Orožnova 6. Postranski zaslužek! 731

Cepljene trte! V veliki množini različnih vrst na običajnih podlagah, krasno razvitih, kar se lahko sedaj vsak osebno prepriča, če si ogleda en del naše trsnice pri načelniku Jan. Segula v Hlaponcih. Nudi: I. trsničarska zadruga v Sloveniji, pošta Juršinci pri Ptuj. Pišite po cenik! 1450

60 metrov sladkega sena se prodaja. Vprašati: Tezno, Maistrova 1. 1547

Močan čevljarjski stroj prav poceni na prodaj. I. Vodovšek, Maribor, Kopitarjeva 14. 1546

Pozor! Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem odprl trgovino z mešanim blagom tik cerkve pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah (prej Ivan Meško). Postrežba solidna! Se priporoča Jože Vurcer, trgovec. 1552

Jesensko in zimsko blago, sešite obleke, zimske suknje v veliki izbiri nudi po zelo ugodnih cenah trgovina Josip Farfakš, Sv. Jurij ob Ščavnici. 1524

»Singer« krojaški šivalni stroji zaradi smrti poceni na prodaj pri gospe Poterč, Maribor, Trubarjeva ulica 9. 1576

Za zimo vsakovrstno blago in vse potrebščine kupujte vedno le v trgovinah Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova. Nakup jajc, putra, masla, zabele, suhih gob, svinjskih kož in vseh poljskih pridelkov. Zamenjava bučnic, sončnic in ripsa za prvovrstno olje. 1572

Odlično izjavljam, da drugje ne kupujem več, kajti kar koli kupim v manufakturi Grajske starinarne Maribor, Vetrinjska 10, sem vedno zadovoljen. 1574

Šivalne stroje »Veritas«, pogrezljive, z 20 letno garancijo, prodaja Ussar Alojz, trgovina s šivalnim stroji, Maribor, Trubarjeva ulica 9. 1575

NAJBOLJE ZAMENJATE vsa oljnata semena, lepa in suha, in sicer: za 5 kg bučnic 1 kg bučnega olja; za 3 kg bučnih jederc 1 kg bučnega olja; za 10 kg sončnic 1.50 kg sončnega olja; za 3 kg sončnih jederc 1 kg sončnega olja; za 4 kg ripsa 1 kg rips-olja. Z jederci pa lahko pridete vsak čas z dvema osebama in si sam naredite olje. Plačilo je od 1 litra olja 1 din in od enega sira 25 par. Kupujem vsa oljnata semena. — Za lepo, suho in čisto zrnje pa dobite: za 100 kg pšenice 26 kg ostre, 16 kg mehke zdrobove moke, 20 kg II, 8 kg III in 14 kg otrobov; za 100 kg žita 70 kg lepe moke in 16 kg otrobov; za 100 kg ječmena 65 kg moke in 5 kg otrobov; za 100 kg ajde 50 kg moke in 5 kg otrobov; za 100 kg koruze 40 kg za žgance, 40 kg moke; mešano zrnje meljem vsaki stranki posebej in na željo. Rolam proso in ajdo. Za 140 kg pšenice dobite 85 kg fine ostre zdrobove moke. Priporoča se vsem Kocbek Alojz, mlin in oljarna pod Sv. Duhom, Sv. Jurij ob Ščavnici. 1555

Jesen, zima! — Ostanke mariborskih tekstilnih tovarn, pristnobarvni, brez napak, in sicer: Paket serija »R« z vsebino 16—20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo, 128 din. — Reklamni paket serija »K«, vsebina 20—25 m boljšega flanela za moško, žensko in otroško perilo, v najlepši sestavi, paket 130 din. — Dalje specialni paket »original Kosmos D« z vsebino 17—21 m Ia barhentov za ženske obleke, bluze in prvovrstnih flanelov za pidžame, žensko, moško in otroško perilo, za izjemno ceno 150 din. — Paket serija »Z«, vsebina 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč, in sicer: »Z/1« 130 din, »Z/2« 160 din, »Z/3« 200 din, »Z/4« 250 din, »Z/5« 300 din. Vsa podloga za moško obleko po kakovosti 80, 100 in 120 din. Trgovcem popust! Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago. Pišite še danes: »Razpošiljalnici Kosmos«, Maribor, Kralja Petra trg. Na zalogi še tudi letni paketi.

Poslušaj dober nasvet!

Soseda sosed izprašuje, Kje poceni se kupuje. »Na Glavnem trgu v Mariboru, Kjer je nova avtobus postaja, V trgovini FRANJO KLANJŠEK, Zelo poceni se prodaja.

Flanelo, platno za perilo, Barhente za vsako krilo, Sukno kupiš tam debelo, Da pozimi te bo grelo. Solidna je postrežba tam, Le pojdi tja in ne drugam.« 1561

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnoštarska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Cunje, krojaške odpadke, star papir, *uvčje vol-*
no, dlako arovce, staro železje, kovine, baker,
medenino kupi in plača najboljši: Arbeiter,
Maribor, Dravska ulica 15. 461

Okras za rakve

tapete, zglavnike, prte itd. nudi zelo ugodno
galanterijska trgovina 1520

DRAGO ROSINA

MARIBOR, VETRINJSKA ULICA št. 26

Vse dame kupujejo rade

svilo za obleke, perilo itd. pri 1137

I. Irpinu, Maribor, Vetrinjska 15

Lastniki srečk!

Iščemo one srečneže, ki so že zadeli glavni ali
večje dobitke, česar pa še ne vedo. — Lastniki
srečk vojne škode, rdečega križa, tobačnih srečk
javite nemudoma vse svoje srečke s serijami in
številkami na naslov: »Novice o srečkah«, Mari-
bor, Cankarjeva ulica 14. Priložite 3 dinarje v
znamkah! 1513

Dražbeni oklic.

IV I 339/38—10

Dne 28. novembra 1938 ob pol 9. uri bo
pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 draž-
ba nepremičnin:

zemljiška knjiga: Ploderšnica vl. št. 37

cenilna vrednost: din 41.601.—

najmanjši ponudek: din 27.732.66

vadij: din 4.160.10

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe,
je oglašiti pri sodišču najpozneje pri draž-
benem naroku pred začetkom dražbe, sicer
bi se jih ne moglo več uveljavljati glede
nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je
ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic,
ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru,
dne 5. oktobra 1938. 1554

Dražbeni oklic.

IV I 2909/36—80

Dne 28. novembra 1938 ob 10. uri bo pri
podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba
nepremičnin:

zemljiška knjiga: Dogoš vl. št. 557

cenilna vrednost: din 79.057.—

vrednost pritiklin: jih ni

najmanjši ponudek: din 39.528.50

vadij znaša din 7.905.70

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe,
je oglašiti pri sodišču najpozneje pri draž-
benem naroku pred začetkom dražbe, sicer
bi se jih ne moglo več uveljavljati glede
nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je
ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic,
ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru,
dne 5. oktobra 1938. 1553

Mislila je, da je Nadina nočna srajca bela ...
... dokler ni prenočila pri prijateljici,
ki pere svoje perilo z Radionom!

Kar ustrašila se je - tako velik je bil razloček!
Kako je mogoče perilo tako lepo oprati? Se more
še bolj truditi in mučiti kot se ona?

Prav gotovo ne, - to je pri Radionu tudi nepotreb-
no: brez drgnjenja in mencanja postane perilo tako
žudovito belo. Pri počasnem kuhanju se razvija v
Radion raztopini na milijone kisikovih mehurčkov,
ki prodirajo skozi perilo in prizanesljivo odstranijo
vso nesnago, če je še tako trdovratna. Popolnoma
čisto in popolnoma belo - je samo Radion belo
perilo.

**SCHICHTOV
RADION**

ni čistejšje beline od Radion beline

Nalivna peresa

od Din 6.— višje, v Cirilovih prodajalnah
Maribor in Ptuj.

Ženske plašče

v največji izbiri že od 200 din naprej Var
nudi trgovina
J, PREAC, Maribor, Glavni trg 13

Lepe tiskovine

za trgovce, obrt-
nike, urade, kakor
tudi večbarvne ra-
zglednice, barvo-
tiske in druge v
svojo stroko spā-
dajoče tiskavnice v
latinici in cirilici
izvršuje
hitro, solidno in
po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov.račun
št. 10.602

Telefon interurb.št. 2113

60 2'50
5'50 1'50
2'50
32
13
11
24 10
Sternmecki
CELJE 24
CENIK ZAŠTONJ

Na grobovih

boste prižigali
lučice (sveče)
ki jih kupite v
prodajalnah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška c. 5

Aleksandr. c. 6

Kr. Petra trg 6

v Ptuj:

Slovenski trg 7

URE, ZLATNINO, SREBRNINO in OČALA
v veliki izbiri nudi Jakob MULAVEC, Maribor,
Kralja Petra trg 1, pri glavnem mostu. Kupujem
zlato. Popravila točno. Cene nizke. 1437

**Vsi, ki potujete,
ne pozabite na
novi vozni red!**

Hranilne knjižice vseh denarnih zavodov,
3% obveznice, bone, delnice itd.

valute (tuji denar) vseh držav — kupimo
tako in plačamo najbolje 1490

Bančno Kom. zavod

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 40

Prodaja srečk državne razredne loterije

Za šolo

obleke, hubertuse
čevlje, perilo i.t.d.
nudi najugodnejše
konfekcija

JAKOBLAH

Maribor, Glavni trg 2

Kupujte pri naših inserentih!

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

☛ v novi palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice ☛

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje. Denar je pri njej naložen popolnoma varno. Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in
hiš nad 4000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

V S A K PREVDAREN SLOVENSKI GOSPODAR Z A V A R U J E

SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE L E P R I

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI ⁹² V LJUBLJANI

PODRUZNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice.

GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

☛ KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI! ☛

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gosposka ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

☛ Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. ☛

Stanje hranilnih vlog Din 53,000.000.—.